

PANORAMA

Onder redactie van

Mr. PHOA LIONG GIE.

Abonnementsprijs: Een gulden per maand.

Bureau:
STADHUISPLEIN 41, BATAVIA.

1 JANUARI 1938

JAARGANG XII No. 1

INHOUD.

Rondblik.

Na drie maanden strijden in China.

Korte Verhalen:

Machinemenschen.
Plicht.
Kaptein „Bulldog“.

Het Rijk Der Vrouw.

Illustraties.

Rondlelik

Op het oogenblik van het schrijven van dit artikel spoedt 1937 zich ten einde. 1937 het jaar van hoop na de hevigste depressie die de wereld ooit gekend heeft, het jaar van beginnende opleving, zal weldra voorbij zijn.

Reeds klinkt hier en daar het geknal van vuurwerk ter aankondiging van het naderende jaar.

Duizenden, nee miljoenen menschen wachten op het nieuwe jaar, verlangend naar bevrijding van het onnoemelijke leed dat ze hebben ondervonden in het verdwijnende jaar. Het leed zal weldra geleden zijn en de strijd gestreden, althans voor 1937. Met nieuwe hoop en nieuwen moed gaan miljoenen 1938 in, den nieuwen strijd tegemoet. Gesterkt zullen zij den levensstrijd aanvangen, velen zullen hun doel bereiken, velen zullen gestaag voorwaarts gaan, steeds dichterbij hun eindpunt en velen zullen ten onder gaan. Jaar in jaar uit, zoo lang de wereld bestaat heeft men het zelfde spelletje. Het is de loop der dingen, niemand ontkomt er aan. Succes zal geboekt worden door hen wien het beschoren is succes te behalen en miljoenen zullen levensmoe worden, gebroken door het lange wachten op de bevrijding die maar niet komen wil. Anderen zullen hopen, blijven hopen hun leven lang, totdat magere Hein met zijn zeis hen komt bezoeken en hen geleid naar een andere wereld, wier mysterie tot dusver nog steeds niet opgelost is. Gelukkig zijn zij, die zoo kunnen leven.

Arme stervelingen als we zijn, zullen we steeds blijven ronddolen in dit ondermaansche met onze persoonlijke zorgen. Zoovele beslissingen van het Opperwezen blijven voor ons onbegrijpelijk en veel ook schuiven we, wellicht onbewust, van ons af en geven anderen de schuld wanneer het een of ander niet zoo gaat zooals we het wenschen. En het is een bekend verschijnsel dat de Bestierder van het Heelal de schuld krijgt van fouten die door de menschen zelf gemaakt worden. Er wordt dan gezocht en geklaagd en uitgeroepen: „O, God waarom dit of daarom dat!” En even blind en onbevredigd zullen miljoenen van ons blijven en wellicht is het een troost te weten dat het gros der menschheid steeds zoekende blijft en geen oplossing weet voor zooveel dat hen in het leven passeert.

Naast de persoonlijke zorgen, naast de problemen van ons als mensch, waarvoor wij vaak geen oplossing weten en in uiterste nood het Opperwezen aanroepen of de schuld geven aan Hem,

dragen we met ons ook de zorgen als lid van een gemeenschap. Ook op dit gebied is de meerderheid ziende blind en wat zoo intens treurig is: men wil niet inzien dat de positie der Indo-Chineezers in dit land steeds moeilijker wordt. Men strijdt tegen elkaar om pietluttelige dingen, men begeeft zich op de publieke tribune en timmert aan den grooten weg tot eigen voordeel. Een leider in de Indo-Chineesche maatschappij die het wel en wee van zijn groep duidelijk voor oogen ziet en de positie van zijn groep ten volie onderkent, moet wellicht nog geboren worden of zal nooit geboren worden. Misschien is dat beter ook.

Doch laten we ons niet langer bezighouden met het feit dat de positie der Peranakan Chinees steeds slechter wordt. We zullen het maar overlaten aan de menschen die zich als leiders der Indo-Chineesche gemeenschap opwerpen en zich op de borst kloppen omdat ze zooveel al hebben gedaan voor hun medemenschen, omdat de positie van de Indo-Chineezers in vergelijking met de vooruitgang die valt waar te nemen in de Inheemsche maatschappij zoo „buitengewoon bevredigend” is, dank zij het werk van onze leiders!

In 1938 zullen de verkiezingen voor den Volksraad plaats vinden en we wenschen onze huidige leiders alle succes toe en op zijn minst hopen wij, dat zij hun zetels in den Volksraad mogen blijven behouden!

Volgens hier ontvangen berichten heeft de vroegere Engelsche ambassadeur in China, Sir Hugh Montgomery Knatchbull-Hugessen bij zijn aankomst te Colombo tegenover de pers verklaard: „Wanneer Engeland nog veel langer wacht met in het Chineesch-Japansche conflict een actie te ondernemen, dan kan het zijn befangen in het Verre Oosten wel vaarwel zeggen.”

Met betrekking tot het Chineesche leger en zijn tegenstand tegen de Japansche invasie verklaarde Sir Knatchbull-Hugessen: „China heeft ware wonderen verricht door gehoor te geven aan het beroep dat maarschalk Chiang Kai-shek op het Chineesche volk heeft gedaan en het is vastbesloten, Japan tot het bittere einde te bestijden.

Chiang Kai-shek is geen droomer doch een man-van-de-daad, zooals zijn opmerkelijke verrichtingen als leider van het Chineesche leger hebben aangetoond.”

Aldus een Transocean telegram, dat wij in de afgelopen week hebben ontvangen. In dat korte berichtje heeft de gewezen ambassadeur van Groot-Brittannië in China twee belangrijke dingen gezegd. Eerstens dat Groot-Brittannië zich mag laten opzouten, indien het er niet aan denkt zoo spoedig mogelijk een actie te beginnen in het Sino-Japansche conflict. Onomwonden heeft een gewezen diplomaat gezegd dat de belangen van zijn land niet langer te beschermen zijn, als Engeland niet ingrijpt. Een diplomaat die een hoogst ondiplomatische passage de wereld heeft ingezonden! Het beteekent zoo ongeveer alles voor Groot-Brittannië.

Weliswaar is elke uitspraak subjectief gekleurd, doch we gelooven niet dat Sir Knatchbull-Hugessen het erg ver mis heeft. Men zal wel geneigd zijn er een heel subjectieve waarde te hechten aan de uitspraak van Sir Hugh, omdat hij het slachtoffer is geweest van de Japansche minachting voor alles wat Engelsch is. Hij is per slot van rekening de man die aan den lijve heeft ondervonden, hoe Japan tegenwoordig speelt met de groote Westersche mogendheden! Een officiële vertegenwoordiger die beschoten is geworden en nadat er speciale maatregelen genomen zijn, werd wederom een Engelsch gezelschap beschoten!

Een algeheele minachting voor alle Britsche belangen zien we hierin! Niet alleen zakelijke belangen van Engeland werden en worden bedreigd door de zonen van Nippon, doch ook den eersten man van Engeland in het Verre Oosten, heeft Japan trachten neer te vellen. En tēgen dit alles kon Groot-Brittannië slechts protestnota's inzenden en Sir Hugh kreeg een schadeloosstelling van zijn regeering van £ 5000.

En naar aanleiding van het „Lady Bird” incident heeft Engeland wederom een nota gezonden. En wederom heeft Japan op onbevredigende wijze geantwoord. De Japansche lezing is geheel anders dan die van de Engelsche. Om zijn gezicht te redden, als het nog mogelijk is of beter gezegd als men daarvan nu nog kan spreken, heeft Sir Craigie namens zijn regeering den Japanners duidelijk gemaakt dat John Bull niet tevreden is over de Japansche nota, ook al bestaat die uit 1200 woorden.

Ondertusschen gaat Japan lustiglijk verschillende eilandjes in de buurt van Hongkong bezetten en het laatste wat we hieromtrent gehoord hebben is het beschieten en annexeren van het eiland Wongkam, dat waarschijnlijk Portugeesch gebied is. Portugal is een zwak land, kan ternauwernood zijn binnenlandsche toestand meester blijven (Portugal heeft sinds jaren gestaan onder sterken Engelschen invloed) Portugal aldus zal hoogstwaarschijnlijk

geen protest zenden aan het adres van Japan, laat staan een actie beginnen tegen het zoo geweldige land der Rijzende Zon van beden, het Japan dat Engeland en Amerika keer op keer vernedert en tart.

Men zegt nu dat Japan's positie niet benijdenswaardig is; wij denken in de eerste plaats natuurlijk aan den hopeloozen toestand in China, doch naast deze twee Aziatische landen waarvan het een wellicht zijn eigen ongeluk tegemoet gaat en het andere noodgedwongen alles ziet vernielen, hebben we de wankele positie van een wereldrijk. Wat wij hier vagelijk zien voltrekken is enorm! De consequenties van een ineenstorting van het British Empire zal gevoelen met zich meesleepen die men nu nog onmogelijk kan overzien. Doch wat wij nu reeds weten omtrent de positie van John Bull is haast zonder hoop, althans indien we rekening houden met een mogelijk streven van Engeland om zijn oude positie te herwinnen. In Europa, waar Engeland een der voornaamste rollen nog vervult op politiek gebied, krijgt het allerwegen moeilijkheden. Italië die nog steeds onverzadigd is, is er steeds op uit om het gezag van Groot-Brittannië te vernederen. De propaganda strijd die in het volgend jaar zal ontbranden tusschen beide landen via de radio is iets nieuws en zal wel interessant worden. Men weet dat Italië's streven op het oogenblik gericht is tweedracht te zaaien tusschen de Engelschen en de Arabieren in het Nabije Oosten. Mussolini is bereids beschermheer van den Islam en dagelijks zendt Bari mooie verhalen uit omtrent de „onbetrouwbare” Engelschen. Geen wonder dat Engeland nu besloten heeft iets daartegen te doen. Nu zal de B.B.C. een speciale Arabische uitzending verzorgen en natuurlijk het tegenstelde beweren van hetgeen de Italiaansche zender over Engeland zegt.

Op zijn minst verwachten we een lichtelijke verwarring onder de Arabische luisteraars! Elk misverstand op deze aarde is uit den boeze en nu zullen we in de naaste toekomst dagelijks een verwarrende berichtgeving kunnen afluisteren in het Arabisch. Gelukkig dat we geen Arabisch verstaan en slechts eenige Arabische teekens kennen, anders worden we ook meegesleurd in die verwarring. Italië zorgt er voor, dat de Arabieren zooveel mogelijk in het bezit zijn van radiotoestellen. Zeer goedkoop heeft het radiotoestellen onder de Arabieren verkocht en alle Arabische café's moeten zoo ongeveer in het bezit zijn van die toestellen. Erg aardig zullen de Arabieren dat vinden van de Italianen. Nu kunnen ze meteen luisteren naar de B.B.C. en Engeland hoeft geen penny uit te geven voor het ver-

strekken van radiotoestellen aan de Arabieren. Het heeft blijkbaar ook zijn nut om later te beginnen dan zijn tegenstander. Zal Mussolini spijt hebben van de vele onkosten die hij gemaakt heeft? Voorloopig is het wel humoristisch als we de zaak slechts van dezen kant bekijken, doch als het er op aan komt, dan zal het wel grimmig genoeg toegaan tusschen Engeland en Italië. Dan ontbrandt de strijd om het vestigen van het Italiaansche Imperium en het dooden van het British Empire! Deze gigantische strijd zullen we hoogstwaarschijnlijk nog meemaken. Bijzonder gelukkig zullen we dan niet zijn, want het beteekent niet meer en niet minder dan een wereldbrand, een wereldkrijg veel grooter dan die van 1914, waar toen nog eenige staten zich afzijdig konden houden.

Een kwestie die sinds de tweede helft van de negentiende eeuw is opgedoemd en tot dusverre nog steeds haar beslag niet heeft gevonden is de kwestie der Ieren. Hardnekkig hebben de Ieren gevochten voor hun onafhankelijkheid. Hard tegen hard ging het en eens was het zóó, dat de Iersche kwestie voor Engeland zeer belangrijk was, zeer acuut. In de afgelopen jaren heeft die zaak veel aan belangrijkheid verloren, aangezien de Engelsen in vele opzichten toegegeven hebben aan de Iersche wenschen, doch waarnaar Ierland steeds heeft gestreefd, namelijk naar algeheele vrijheid, heeft het nog niet kunnen bereiken.

En nu is in de afgelopen week de nieuwe grondwet van Ierland (dat gedeelte dat den naam draagt van Iersche Vrijstaat) goedgekeurd en daarin is er sprake van Eire en wordt de oude naam niet meer gebezigd. Engeland heeft verklaard dat de naamsverandering nog niet beteekent een fundamenteele wijziging in de verhouding tusschen het Britsche wereldrijk en Ierland, doch we zijn benieuwd of de Ieren ook dezelfde lezing geven en of zij niet daarmee te kennen willen geven dat zij zich onafhankelijk voelen van Engeland en dat zij niet meer deel wenschen uit te maken van het British Empire. De Valera is een koppige doorzetter merken we wel. En Ierland is in den vorigen wereldoorlog gebleden de Achillespees te zijn van het Britsche rijk! Honderden Duitsche spionnen hadden toen hun werk verricht in dat deel van Groot-Brittannië en niet zonder succes. De Britsche spiondienst had toen werk genoeg om hun tegenzetten te plaatsen. En nu Engeland het niet gemakkelijk heeft en in verband met de kwestie in het Verre Oosten zoo duidelijk demonstreert zijn zwakheid, nu keurt het Iersche parlement de nieuwe grondwet goed, waarin de naamsverandering voorkomt!

Men beweert dat de reis van Lord Halifax naar

Duitschland geen resultaten heeft gehad. We mogen deze meening betwijfelen. Vlak na de reis van Lord Halifax heeft Hitler bekend gemaakt dat Duitschland binnen de zes jaren wel geen aanspraak zal maken op eenig koloniaal bezit. Met andere woorden, Groot-Brittannië heeft wat deze kwestie aangaat tenminste zes jaren uitstel gekregen. In elk geval is zeer duidelijk te merken het groote verschil in houding tusschen Hitler en Mussolini tegenover Engeland. Onverminderd gaat Mussolini John Bull attackeeren, totdat de Britsche Leeuw toehapt, want er zijn ook grenzen aan het geduld van Engeland en die grenzen zijn daar als Engeland's defensiekrachten geen defensiekrachten meer zijn, doch een volmaakte machinerie is om Italië of welk ander land ook klein te krijgen. Het zoo onuitputtelijk schijnend geduld dat de Britsche diplomaten aan den dag leggen, vindt zijn oorsprong hierin. Goed, Groot-Brittannië kan nu niet geweld tegenover geweld stellen, doch onvermoeid werken tientallen fabrieken aan de vervolmaking van de Britsche strijdkrachten en o we dengene, die dan nog een groote bek opzet!

In tegenstelling met Engeland heeft Amerika genoeg genomen met het Japansche antwoord. Dat is iets wat een niet-diplomaat niet kan begrijpen. Hoewel de Japansche lezing geheel anders luidt dan die der Amerikaansche hebben de Amerikanen de Japansche verontschuldiging aangenomen. Prettig voor den commandant van de „Panay” en voor den Amerikaansche zaakgelastigde! De vernederingen waaraan de Amerikaansche vlag gedurende den Chineesch-Japanschen oorlog heeft blootgestaan zijn erg genoeg en ondanks het opzettelijk tot zinken brengen van een Amerikaansche oorlogsbodem onthoudt Amerika zich van het nemen van actieve maatregelen! Geen wonder dan ook dat vlak daarop de Japansche verklaring prompt kwam, dat in gebieden waar de zonen van Nippon heer en meester zijn, exterritoriale rechten van buitenlandsche mogendheden niet meer bestaan! Het eenige wat Amerika gedaan heeft is de Japannezen te waarschuwen dat dit nogmaals aanleiding zou kunnen geven tot meerdere incidenten en laten we maar dadelijk laten volgen: tot het fokken van meerdere kansen voor de Vereenigde Staten om aan het adres van Japan waardelooze nota's te zenden! En voorts hebben de Amerikanen zich afgevraagd hoe het dan toch wel zal gaan, indien zoo'n Amerikaan gearresteerd wordt. Waar komt hij dan terecht? Onder de Japansche jurisdictie of de internationale? Om het volledig te maken zullen we hier ook melding maken van het feit dat de Amerikanen, hoewel zij het „Panay”-

incident als gesloten beschouwen, de Japanners te kennen hebben gegeven dat zij zullen letten op het doen en laten van de zonen van Dai Nippon. In dit verband hoeven de Amerikanen heusch niet meer te letten op het ontmaagden van Chïneesche meisjes door Japansche gedegenereerden. Ze zouden weleens besmet kunnen worden!

Engeland's houding ten opzichte van het bekendmaken van Japan dat hij geen exterritoriale rechten der buitenlanders meer wenscht te erkennen is echt typisch Engelsch. Die beziet het vraagstuk uit den juridischen kant, en doet en zegt voorloopig niets. Misschien doen de Engeischen iets als zij meerdere slagschepen hebben die niet al te oud zijn en meerdere kruisers van de Fuyi-klasse!

Is het dan nog een wonder dat de Japanneezen zich heer en meester voelen van de wereld? Ongebreideld kan het zijn eischen doen gelden en Amerika buigt ter wille van de millioentjes die hij aan Japan verdient en Engeland bestudeert het vraagstuk. Misschien krijgen we dan weer eens te lezen, na een diepe bestudeering van den nieuw geschapen toestand door de Japansche verklaring, dat John Bull nog rijk is aan papier en dat hij Japan wederom een protestnota gaat zenden!

En ondertusschen realiseeren de Oostersche volken zich toch maar dat het een Aziatisch volk is, dat zich schrap weet te zetten tegenover machten zooals Groot-Brittannië en de Vereenide Staten. Wellicht is dit het eenige waarover de Oostersche volken zich kunnen vermaken! Misschien gaan ze zoover, dat ze gnuiven! Wie weet?

Het tweede belangrijke gedeelte van de verklaring van Sir Hugessen is het feit dat hij generaal Chiang Kai-shek getypeerd heeft als een man-van-de-daad! Elke Chinees kan hierover blij zijn. Een Engelsch diplomaat van den eersten rang, iemand die up-to-date is wat betreft Oostersche aangelegenheden, heeft in ronde woorden gezegd dat China heeft: een leider, die weet wat hij wil! Iemand die

waarschijnlijk niet de gewoonte heeft om protest nota's te zenden, iemand die het geheele Chineesche volk van vier honderd miljoen weet te boeien en die de bewondering heeft van die reusachtige massa!

Wat betreft de krijgsverrichtigen: Japan dringt hoe langer hoe dieper in China. De vijf noordelijke provincies zijn bereids in handen der Japanneezen en we vreezen dat binnenkort de geheele kuststrook van China ook onder Japansche heerschappij zal zijn. Nu reeds beginnen duizenden Chineesche arbeiders met het aanleggen van wegen die China verbinden met Rusland en ook de verbindingswegen met Indo-Chine worden verbeterd. We kunnen slechts hopen dat de guerilla-oorlog niet beteekent dat China's groote militaire kracht al gebroken is, dat die wijze van oorlogvoeren gevolgd wordt uit strategische overwegingen en niet omdat de hoofdmacht van het Chineesche leger al geheel kapot geslagen is.

Hangchow is in de afgelopen week gevallen en Tsingtao wordt nu bedreigd. De val van De Parel van het Oosten kan binnenkort worden verwacht. En zoo wordt China langzaam maar zeker kapot geschoten totdat Japan uitgeput raakt of totdat de Chineezen geen weerstand meer kunnen bieden.

Hier in Indië is een interessant conflict tusschen de K.P.M. en haar personeel gaande en indien het aan van Lonkhuyzen gelukt om met de directie van de K.P.M. een collectieve arbeidsovereenkomst te sluiten dan kan dit voor Indië gevolgen hebben die nu nog niet te overzien zijn. Het voorbeeld zou wel eens navoïging kunnen vinden en dan kan het lastig worden.

Voorts is men allerwegen bezig voorbereidingen te treffen voor de blijde gebeurtenis. In een volgend nummer komen we hierop terug.

We wenschen onze lezers veel heil en zegen toe in 1938.

Na drie maanden strijden in China.

Een analyse van de militaire operaties in de eerste drie maanden

door

MENG YU.

1. De Sino-Japansche oorlog zal drie jaren duren in plaats van drie maanden.

De Sino-Japansche vijandelijkheden zullen niet binnen drie maanden beëindigd worden. Ze zullen minstens drie jaren duren. Dit is niet alleen de opinie van Chineesche waarnemers, doch ook die van buitenlandsche, mr. N. Peffer inbegrepen, die in zijn speech te Honolulu gezegd heeft: „De huidige Sino-Japansche oorlog zal een langdurige worsteling blijken te zijn. Hij zal drie jaren duren in plaats van drie maanden. De Japansche troepen zullen ongetwijfeld vele overwinningen behalen, doch de uiteindelijke overwinning zal niet aan haar zijde zijn.”

Drie maanden zijn voorbijgegaan sinds het uitbreken van de Sino-Japansche vijandelijkheden in Lukouchiao. De gevechten gedurende deze maanden kunnen beschouwd worden als te vormen de eerste phase van den Sino-Japanschen oorlog. Gedurende deze phase kunnen we duidelijk zien de zwakheden van ons zelf en die van onzen vijand.

In Noord-China is de situatie gedurende dit gedeelte van den strijd zeer ernstig. In de eerste twee maanden door de verovering van Nankow en Kalgan door Japansche troepen in de provincie Suiyuan en het verlies van Tiénchen, Yangkao en Tatumg, waren de Chineesche legers gedwongen zich terug te trekken van Tenmengkwan. Aan de Tientsin—Pukow en Peiping—Hankow-lijnen, slaagden de Japansche troepen er in binnen korten tijd Machang, Chinchow, Changchow en Paotingfu te veroveren. Het was slechts aan het eind van September dat de Chineesche troepen de Japannezen versloegen te Pinghsinkwan, waardoor de situatie een beetje verbeterde voor China. De Japansche troepen hebben in October kleine vorderingen gemaakt aan de Peiping—Hankow en Tientsin—Pukow-lijnen. Dit toont duidelijk aan dat de Chineesche positie in Noord-China ten zeerste is versterkt geworden en dat de grootste crisis reeds voorbij is. (Wat een optimisme! Vert.).

Aan het Shanghai—Woosung front is de ernstigste crisis ook al achter den rug. Dat Woosung, Paoshan, Lotien, Wentsaopang en Tazang door de Japansche troepen zijn ingenomen is niet de schuld van het Chineesche leger. Het is uitsluitend te

wijten aan het Shanghai—Woosung wapenstilstandsverdrag van 1932. Door dit verdrag werd er in die omgeving geen defensie-linie aangelegd, waardoor het voor de Japansche troepen niet moeilijk viel om de Chineesche posities in te nemen. Na een maand van heftigen tegenstand, completeerden de Chineesche troepen hun eerste defensie-linie en vielen hierop terug. Deze linie werd in grooten haast gemaakt en was verre van volmaakt. En toch kon deze linie de Japanners voor anderhalve maand tegenhouden. Daarna vielen onze troepen terug tot de tweede linie na een gevecht van 75 dagen. De militaire operaties in deze omgeving zullen in de naaste toekomst voor den vijand niet gemakkelijk zijn.

2. Gedurende de eerste phase van den strijd is China er in geslaagd om de locale gevechten uit te breiden tot een nationalen oorlog. Centrale troepen, provinciale troepen, roode soldaten en locale militairen van verschillende provincies hebben zich tot een leger vereenigd in den huidige gewapenden tegenstand tegen Japan. Troepen uit Kwantung, Kwangsi, Kansu, Shensi en Szechwan vindt men hier in Shanghai. Gedurende de eerste phase van den oorlog zijn we heel dankbaar door dit vereenigd front van Chineesche soldaten tegen den vijand. In de tweede phase behoorden we onze pogingen, om een vereenigd front te verkrijgen van de verscheidene rassen in China bestaande uit Chineezen, Mongolen, Machus, Moslems en Tibetanen, te benadrukken.

3. Terugblik van de militaire operaties in Noord-China en Shanghai.

Gedurende de eerste phase zijn er in den Sino-Japanschen oorlog drie fronten namelijk het noordwest- en oostfront. Aan het noordelijke front hebben de Chineezen zware verliezen geleden, welke te wijten zijn aan de politieke, geografische en militaire omstandigheden. In Hopei en Chahar heerschte het Oost-Hopei regime en de marionettenregering van Noord-Chahar. Bovendien was er nog de Hopei-Chahar politieke Raad. Deze drie regeringen hebben den Japannezen toegestaan in alles wat zij wenschten. Het was door deze ster-

ken Japanschen invloed dat het 29ste route leger vond dat het erg moeilijk was om Peiping en Tientsin te verdedigen.

Geographisch is de vlakte van Noord-China niet geschikt voor de verdediging. Om Hopei en Chahar te verdedigen moesten de Chineesche troepen Shanghaikwan en Hsifengkow langs de groote muur trachten te behouden. Vanuit deze twee passen, met Peiping en Tientsin als hun militaire bases, zouden de Chineesche troepen in staat geweest zijn om de Japansche troepen in Jehol aan te vallen en de verloren noordelijke provincies te heroveren. Aangezien deze passen lang geleden reeds in handen zijn der Japanners, was er geen strategisch punt voor de Chineesche troepen waar zij eventueel de Japansche legers zouden kunnen tegenhouden.

Door deze beide redenen, eenerzijds politiek en anderzijds geografisch, waren de Chineesche troepen in een zeer onvoordeelige positie van uit militaristisch standpunt beschouwd gepiaatst. Hier moet ook nog worden aangestipt dat de commandeerende officieren aan de Tientsin—Pukow en de Peiping—Hankow lijnen niet die samenwerking hadden getoond die zij moesten hebben. Toen de Japansche troepen Chinhsien en Machang aan de Tientsin—Pukow-spoorweg innamen, moesten de Chineesche troepen zich van het Peiping—Hankow front terugtrekken.

Aan het Peiping—Hankow front waren de Chineezzen geconcentreerd te Liuliho als centrum, Fangshan als de linkerwing en Kuan als de rechterflank om de stad Chochow te verdedigen. Chochow is een belangrijk spoorwegknooppunt. In plaats van de Chineesche troepen te Liuliho aan te vallen, vielen de Japansche troepen de flanken der Chineezzen aan, voornamelijk de rechterflank. Als resultaat van deze manoeuvre slaagden de Japanners er met hun gemechaniseerde eenheden in het Chineesche leger in Chochow te omsingelen. Ofschoon 50.000 Chineesche troepen er in slaagden uit Chochow te ontsnappen hadden de Chineezzen toch gevoelige verliezen geleden. Dit gebeurde was niet te wijten aan de onkunde der Chineesche troepen als wel aan een falen van de commandeerende officiers die niet genoeg samenwerkten.

Vergelijkenderwijs gesproken is het noordelijk front niet zoo belangrijk als het westelijk front aan de Peiping—Suiyuan spoorweg. Door de aarzeling van generaal L'u Yu-min om aan de Japansche invasie een heftigen tegenstand te bieden, verloren we Nankow en Kalgan. Omdat generaal Li Fu-yin zijn manschappen had gelast zich terug te trekken, konden de Japanners Tatung ver-

overen. Het is aan deze twee generaals te wijten dat de positie van het Chineesche leger in Suiyuan en Shansi heel slecht is geworden. De herovering van Pinghsinkwan door het achtste route leger (het vroegere roode leger) heeft de situatie heel wat verbeterd. De guerilla-oorlog van het achtste route leger te Yenmengkwan en Noord-Shansi was oorzaak dat de Chineezzen de communicaties en het aanvalsplan der Japanners in de war konden sturen. Gedurende de geheele maand October werden de Japansche troepen te Chinkow en Pingyuan opgehouden en de achterhoede van het Japansche leger te Ningwu, Taihsien, Pinglu en Kwang'in werden steeds door het achtste route leger bestookt. Aan het westelijk front werd de belangrijkheid van de guerilla-tactiek ten volle bewezen.

Door het verlies van Paotou in Suiyuan en het verlies van Liangtzekwan in Shansi in de afgelopen dagen, hebben de Japansche troepen onze verbindingsen met het noord-westen afgesneden en zijn ze nu in staat verder door te dringen naar Taiyuan, de hoofdstad van de provincie Shansi. Op het oogenblik hebben de Chineesche troepen al hun krachten geconcentreerd om Taiyuan te verdedigen. (Noot: Taiyuan werd ingenomen door de Japanneezzen op 9 November na het schrijven van dit artikel).

Onze resultaten aan het oostelijk front in de eerste phase was buitengewoon goed. Gedurende de 75 dagen van intensief vechten, konden de Japansche troepen slechts een vierde van Grooter Shanghai bezetten. Onze troepen konden aan 150.000 infanterie-soldaten, twee derde van de Japansche vloot en 400 vliegtuigen tegenstand bieden met succes. Kleine groepen waren zeer pessimistisch gestemd door het terugtrekken van de Chineesche troepen naar hun eerste defensie-linie en kortgeleden naar hun tweede. Deze menschen waren niet in staat de strategie van de Chineesche militaire operaties te begrijpen. Te Shanghai vielen de Japanneezzen de Chineesche posities aan in een poging om de haven van Shanghai te blokkeren en het centrum van de Chineesche industrie en financiën te vernietigen. Te Shanghai boden de Chineesche troepen den Japansche tegenstand in een poging om de Japanners niet in staat te stellen al hun strijdkrachten te concentreren in Noord-China. Onze oorlog is er een om elke inch grond zoo duur mogelijk te verkoopen aan de Japanneezzen. Dit alles in beschouwing nemende is het heel natuurlijk dat de Chineesche troepen zich hebben teruggetrokken naar hun voorbereide defensie-linies.

Aan het oostelijk front waren de Chineesche autoriteiten in staat om de verbindingswegen te

beschermen. Of nu een spoorweg of een brug door de Japanneezen werd gebombardeerd, ze werden binnen twee uren gerepareerd. De strijd te Shanghai heeft ook bewezen dat de Chineesche steden wel beschermd is tegen luchtaanvallen. Het heeft verder bewezen dat het volk in het algemeen zeer nauw samenwerkt met de troepen.

3. Analyse van de Japansche militaire condities in de eerste phase.

De Japansche militairen begonnen den oorlog met de overtuiging dat zij hun campagne binnen zeer korten tijd zouden kunnen beëindigen. Voor het einde van het eerste gedeelte van den oorlog, hebben de Japansche militairen hun opinie hierover veranderd. Ze hebben openlijk verklaard, dat de oorlog niet beëindigd zal worden in 1937 en dat die voort zal duren in 1938.

Volgens onze schatting zijn er tusschen de 300.000 tot 350.000 Japansche troepen in Noord-China en nog eens 150.000 tot 200.000 te Shanghai. Met andere woorden zijn er in totaal 500.000 Japansche troepen die in China vechten, hetgeen het dubbele is van het staande Japansche leger. Ofschon ertoe ook kleine groepen Koreanen, Formosanen en Manchukuo-ers behooren, is het niet noodig te zeggen dat de kern van die legers ook in China zich bevinden. Deze kern heeft in de gepasseerde drie maanden heel wat te lijden gehad van de Chineesche aanvallen.

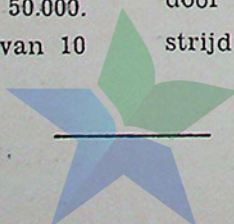
In de eerste dagen van de vijandelijkheden te Shanghai, bewezen de vlootkanonnen zeer effectief te zijn. Artillerie eenheden hebben veel schade toegebracht aan de Chineesche posities. De Japansche luchtvloot en infanterie daarentegen hebben een treurig beeld gegeven. Waar de Japansche troepen ook een Chineesche stad bezetten, ze moesten eerst de omgeving hevig bombardeeren met zware artillerie. Dan konden pas onder bescherming van tanks de infanterie oprukken. Zelfs onder deze condities, werden groote Japansche eenheden vernietigd en gewond in de eerste drie maanden van den strijd. Een Japansch officieel rapport op October 27 verklaarde dat 9.640 Japansche soldaten gedood zijn sinds het uitbreken van de vijandelijkheden te Lukouchiao. Dit getal is vele malen veel te laag. Buitenlandsche observers hebben de Japansche dooden en gewonden geschat op 50.000. Het rapport van het Central News Agency van 10

October meldde een aantal dooden en gewonden in de Japansche gelederen vanaf Augustus den dertienden tot 5 October van 65.000 mannen.

Gedurende deze periode heeft Japan zelf getoond in sommige opzichten zwak te zijn. Ten eerste is het moreel der Japansche troepen armzalig. Ten tweede zijn de Japanners in Japan heel verlangend naar het einde van den oorlog. Krantenberichten maakten melding van het feit dat het Japansche volk en de Japansche industrieelen herhaaldelijk aan de regeering hebben gevraagd wanneer de oorlog zal eindigen, hetgeen een bewijs is dat het Japansche volk als geheel den oorlog niet wenscht. Ten derde, de volwassen mannen van Japan zijn niet voor een oorlog voorbereid. Gevallen van zelfmoord door Japanneezen die niet naar den oorlog willen worden gerapporteerd. Ten vierde, Japan gaat een moeilijken tijd tegemoet op financieel gebied als den oorlog voortduurt. Een langdurige oorlog zal een ernstige onrust veroorzaken in Japan.

4. Onze kans van een uiteindelijke overwinning ligt in de mobilisatie van het geheele volk van het land.

Met de wetenschap van de zwakte van Japan zooals ze is geopenbaard gedurende dit eerste gedeelte van den oorlog, kunnen we tevreden zijn met het resultaat van den strijd. We moeten echter niet uit het oog verliezen dat de Japansche troepen al heele deelen van Noord-China hebben bezet. Om de Japansche troepen van Noord-China te verdrijven moeten we het geheele volk van het land mobiliseeren. Slechts door de mobilisatie van eiken Chinees, kunnen we onze defensie versterken. Generaal Li Chung-jen, commandant van het vijfde route leger, heeft dit punt zeer duidelijk uiteengezet in een verklaring van recente datum: „Om de uiteindelijke overwinning te verzekeren moeten we elke Chineesche ingezete trainen in het vechten.” Alle menschen van China, bestaande uit Chineezen, Manchus, Mongolen, Moslims en Tibetanen moesten zich vereenigen in den gewapenden tegenstand. Het resultaat van het eerste gedeelte van den strijd is redelijk bevredigend. Gedurende de tweede phase moeten we alle krachten in China mobiliseeren om den oorlog voort te zetten. Slechts door dit te doen, kunnen we overwinnend uit den strijd treden!

Machinemenschen.

door
JOHN REDWOOD.

„Ontmoet de Amerikaansche Gynamede op vliegveld, 3 uur namiddag. Beslist verrassing.”

R. P. Gritley, president van het „World-Wide-Film-News” concern, las het telegram luid op, voordat hij het minachtend over zijn bureau wierp.

„Wie komt er met die Gynamede, mevrouw Saunders?” vroeg hij.

Zijn secretaresse keek vlug enkele papieren door. „Gezant Holdenstein — hij is.....”

„Vliegende gezanten — bah...” onderbrak Gritley haar. „De markt is ermee overvoerd. Heb jij ooit een gezant ergens te voet naar toe zien gaan? Wie nog meer?”

„Anders niemand, mijnheer, die de moeite waard is.” Zij nam het telegram op. „Hebt u gezien dat het aan u persoonlijk is geadresseerd, mijnheer Gritley?”

Gritley glimlachte grimmig.

„En geen handteekening..... een oud foefje: jammer van het geld dat eraan verspild is. Dat is alles.”

„U bedoelt dus..... dat wij niemand naar het vliegveld zullen zenden?” vroeg mevrouw Saunders bedeesd.

„Nee — zend Cabell.”

Mijnheer Cabell heeft vanmiddag vrij, mijnheer.”

Gritley zette een paar groote oogen op. „Dan moet hij morgen maar vrij nemen. Sapperloot, kan ik dan niets aan je overlaten?”

Mevrouw Saunders zweeg een oogenblik. Dan vroeg ze zacht: „Moet ik hem opdracht geven de geluidsopname-apparaten mee te nemen en voor een assistent te zorgen?”

„Niets van dat allemaal! Meen je dat ik de groote trom zal roeren voor de eerste de beste tweede rangs actrice of society matrone, die tuk is op goedkope publiciteit? Dat is precies het soort dergelijke dingen zendt. „En met een nijdig gebaar verdween het verkreukelde telegram in de papiermand.

Het was koud en mistig op het vliegveld en de gierende wind scheen zijn best te doen om den camera-man van de been te zwiepen..

Het was ongeveer drie uur. Bruce Cabell was druk bezig met het instellen van de lens van zijn apparaat, toen een slank jong mensch uit het restaurant van het vliegveld snel in zijn richting kwam.

„Hallo, Bruce!” Het was een groet waarin verwondering klonk.

„Hallo Lanky,” antwoordde de ander terloops, „wat heb je voor nieuws ouwe jongen? Iets bijzonders omtrent de Gynamede?”

Lanky schudde zijn hoofd.

„Alleen die gezant, maar ik meende dat zulks van véél te weinig belang was om de „World-Wide” te interesseeren?”

Ofschoon Lanky van de Globe-film News — vakkundig gezien — Cabell's gevaarlijkste concurrent was, had hun persoonlijke vriendschap nooit daaronder te lijden gehad en Bruce wist dat de lange camera-man de waarheid sprak.

Cabell floot een deuntje.

„De ouwe heeft een wenk gekregen! Maar ik weet geen enkele bijzonderheid.”

„Kan niets van beteekenis zijn,” spotte Lanky, „als men er jou alleen op afstuurt.”

Bruce Cabell fronste.

„Dat heb ik mezelf ook al verteld. En dan te bedenken dat ik daarvoor mijn vrijen namiddag moet opofferen en een voetbalwedstrijd missen! Naar de pomp met dat geheimzinnig gedoe van den ouwen Gritley. Hij wordt met den dag erger en joost mag weten wat iemand zoo buitenissig kan maken?”

Lanky duwde een stuk kauwgum achter zijn kiezen en kauwde bedachtzaam: jaren geleden had hij op zijn beurt voor de World-Wide gewerkt, totdat hij het met mr. Gritley aan den stok had gekregen en hun wederzijdsche connecties hadden opgehouden. „Wat dát betreft,” zei hij temerig. „kunnen de meeningen nogal wat uiteenloopen. Sommigen zeggen dat Gritley maar één ambitie had, n.l. het grootste nieuwsconcern ter wereld in handen te krijgen en dat hij, nu hij het inderdaad hééft gekregen, geen raad meer weet met zijn overschot aan werkkracht — behalve om alle even-

tueele lichtpuntjes in jullie arme drommels te dooven. - Anderen daarentegen houden vol dat hij afgetakeld is sinds zijn dochter vijf jaar geleden van huis wegliep — wat ik haar heelemaal niet kwaijk kan nemen — maar ik heb zoo'n idee dat zijn vrouw daar achter zit: je moet niet vergeten, dat zij een hekel heeft aan films en dol is op boeken van Dickens, terwijl.....”

Hij zweeg plotseling, hield op met kauwen en riep: „Nou, tot zien.” Daarop verwijderde hij zich snel.

Bruce Cabell glimlachte en keek naar de lucht. Het geluid, dat Lanky's ontboezemingen had onderbroken, zwol sterker aan, maar het vliegtuig bleef nog steeds onzichtbaar achter de laaghangende wolkenpakken.

„Beroerd vliegweer” mompelde Bruce.

Het gedreun der motoren van het onzichtbare vliegtuig klonk zwakker. Het was haast niet mogelijk de richting van het geluid te bepalen. De piloot scheen moeite te hebben om het veld te vinden. Plots zag Bruce het toestel door de wolken breken — een enorm gevaarte, dat vlakbij was, laag vloog, te laag naar het leek. Het toestel was den rand van het veld al voorbij en moest over een groep boomen om het landingsterrein weer te kunnen bereiken.....

Zelfs terwijl Cabell keek hoe het vliegtuig vaar boven klom om over de boomen weg te komen, stelde hij zijn camera in om het moment der landing vast te leggen. Hij zag het vliegtuig, dwars door een aantal dunne mistlierten, een ondeelbaar oogenblik boven de boomen hangen. Het leek of de machine door de land van een reus werd vastgehouden en of die hand plotseling het gevaarte losliet. Want het vliegtuig dook naar beneden en de neus was naar de aarde gericht. Een vleugel schrompelde krakend en kreunend ineen, de romp maakte een halven draai en bleef stil liggen als een gewonde vogel. Een oogenblik was het benauwdstil en toen schoot een geweldige steekvlam uit de wrakstukken op.

Bruce Cabell had zijn camera automatisch op het vliegtuig gericht en elk onderdeel van het gebeuren vastgelegd. Nu liep hij nader om van kort bij eenige opnamen te maken. Hij voelde als het ware een dubbele persoonlijkheid in zich: de eene was ten prooi aan de schokkende gewaarwordingen die een gewone toeschouwer bij zoo'n ramp ondervindt, de andere — de film-operateur — bleef kalm en aandachtig, van top tot teen ingesteld op het „nemen” van een interessant gebeuren.

Leden der reddingsbrigade vlogen hem voorbij: hij draaide zijn camera om en filmde snel hun

gestalten en hun verwrongen gelaatstrekken, daarna richtte hij de lens alweer op het brandende wrak. Er volgde een doffe knal en nieuwe vlammen schoten omhoog te midden van wolken zwarten rook. De redders deinsden terug. Ook dit werd door Cabell verfilmd. Twee mannen in vlieg-uniform strompelden naar voren, terwijl de een den ander ondersteunde. De camera vereeuwigde hun verwilderde gelaatsuitdrukking en den doodsangst in hun oogen.

De redders werkten koortsig met de brandblusch-apparaten en hakten met hun bijlen los op de deur voor aan in den romp, die maar niet open wilde.

„De passagiers zitten in de val,” schoot het door het brein van den camera-man en als mensch rilde hij van ontzetting, terwijl hij als vakman de lens van zijn toestel op die deur hield geblokkeerd.

En terwijl hij dat vlamme vliegtuig op het brandpunt hield van zijn opname-toestel, cirkelde Bruce Cabell langzaam rondom het wrakstuk en filmde het vanaf alle mogelijk denkbare punten. En de camera zag dingen, die door de redders onopgemerkt bleven. Want ze waren nog steeds bezig met het openkappen van die weerbarstige deur, terwijl de camera de beweging gadesloeg van woeste vormen, die zich als spoken achter die halfzwart berookte ruiten bewogen. En ten slotte zag de camera hoe het laatste raampje langzaam werd geforceerd door een hand, die nauwelijks groter was dan de hand van een kind; zag de glinstering van blonde haarlokken en dan, een seconde maar..... de flits van een gelaat. Een gelaat, wit als linnen en mooi als het leven zelf. Dit gelaat drukte zich tegen het raam, verwaasde in een wolk van rook. De kleine hand gleed hulpeloos weg langs de ruit en het blond gelokte hoofd zonk voorover.....

Het was niet alleen de camera die dit zag, maar ook de camera-man zelf en die man leverde innerlijk een verwoeden strijd met zichzelf. Een tweestrijd tusschen Cabell, den mensch, en Cabell, den camera-man.

De mensch eischte van Cabell dat hij het eenig redelijk menschelijke zou doen: naar voren stormen en dat meisje redden — tot eiken prijs; maar de camera-man kende maar één wet: dat tooneel verfilmen en al moest, volgens die wet, iemand aan zijn noodlot — hoe afschuwelijk dit ook was — worden overgelaten, dit maakte onafscheidelijk deel uit van het „spel”. Bruce Cabell was een oogenblik diep geschokt door dit vreeselijk conflict en probeerde een uitweg te vinden doordat hij den redders toe riep: „Hierheen, dezen kant

uit!

Maar de verwarring was ontzettend: het knetterend van de vlammen, het half verdoofde angstgeschrei der opgesloten, het geroep der redders: al die geluiden warrelden door elkaar. Niemand zag dat hij zijn toestel liet vallen en naar dat brandende wrakstuk liep.

Vlammen schoten op van onder het heete geraamte en lekten zijn voeten. Hij klampte zijn vingers vast aan de randen van het schuifraam en merkte nauwelijks dat de hitte zijn huid schroefde. Hij trok het raam uit alle macht omlaag en langzaam gleed het paneel naar beneden: een rooksluier schoot naar buiten, verblindde hem bijna, maar hijgend en terwijl de tranen over zijn wangen rolden, stak hij zijn hoofd door het raam. Hemel, wat was dat raam smal, zoo ontzettend smal! Hoe kon hij ooit..... bewoog zich iets daar-binnen. Een gouden glinstering hielp hem op weg. Snel trok hij zijn hoofd terug, stak zijn armen door het raam en zijn tastende handen grepen een lichaam, dat ontzettend licht scheen. Dan hemel zij dank dat zij zóó licht was!

„Kijk! Hij trekt iemand door dat raampje,” brulde een heesche stem.

Wankelend strompelde Bruce weg van het wrak en droeg zijn kostbaren last.

Hij werd omzwermd door allerlei menschen, die hij slechts vaag onderscheidde. Met eenigen tegenzin legde hij zijn last in hun uitgestrekte handen. Hij hoorde stemmen, die zijn lof zongen, andere, die hem vragen stelden. Hij wuifde allen opzij en keek uit naar zijn camera, doch toen hij ze vond ging hij ernaast zitten in het gras en drukte zijn handen tegen het kloppend voorhoofd.

Hij keek zelfs niet op toen iemand zich over hem heen boog en zei: „Een knap stukje werk, kerel. Zij is in veiligheid!”

„Wie.....” wilde Bruce vragen, maar de spreker was reeds verdwenen. In zijn plaats zag hij Lanky staan, die druk zijn kauwgum bewerkte en wiens gelaat een mengeling uitdrukte van verrassing en opwinding.

„Waar heb je toch in 's hemelsnaam gezeten?” riep hij uit. „Je hebt de kans van je leven gemist, kerel. Een gezant gered uit een brandend vliegtuig! Nou, dat buitenkansje zal me wel geen wind-eieren leggen. Tot ziens!”

„Een zeldzaam sprookje van heldenmoed,” raasde R. P. Gritley, „maar onderwijl snoept de Globe ons de kaas van de boterham af. Je bent een mislukking Cabell.”

De stilte die volgde voelde onbehaaglijk aan.

De camera-menschen van de World-Wide hadden weinig goeds voorspeld, toen Gritley hen allen in zijn privé-kantoor had geroepen, maar nog nooit hadden ze Gritley in zoo'n booze bui gezien als nu. Het leek of hij alle opgekropte bitterheid van zijn ziel wilde ontlasten over zijn ongelukkig slachtoffer, alsof hij er een heimelijk genoegen in vond Cabell te vernederen in tegenwoordigheid van al zijn collega's. Er waren een dozijn menschen bijeen, bedeesd naast elkaar staande tegen de ramen van het luchtige kantoor: zij hadden klaarblijkelijk allemaal hartgrondig een hekel aan de vertooning en ieder voor zich wenschte, dat iemand den moed zou hebben den ouden brombeer flink op zijn nummer te zetten.

„Wat bliksems, Cabell, sta daar niet te kijken als een volslagen idioot!” riep Gritley, geprikkeld door het feit dat Cabell blijkbaar met zichzelf geen raad wist. Hij had nauwelijks een enkel woord ter zelfverdediging ingebracht. „Je schijnt niet eens te beseffen dat die zoogenaamd menschelijke impuls van je me duizenden zal kosten. Het zou ons duizenden hebben opgebracht, als.....”

„Dat meisje,” zei Cabell plots, „ik vraag me af

of ze volkomen in orde is? Misschien....."

„Loop naar de pomp met dat meisje,” Gritley's geschreeuw deed de ruiten rinkelen en dreef alle kleur uit de wangen der camera-menschen.

Cabell scheen te ontwaken uit een soort verdooving. Zijn kaakspieren verstrekten. „Luister, meneer Gritley,” zei hij, „dat meisje is méér waard dan uw duizenden en millioenen en al uw buitenkansjes samen; trouwens, ik kan niets meschelijks ontdekken in het feit, dat men iemand levend laat verbranden terwille van uw belangen.”

„Menschelijks?”

Gritley was opgesprongen achter zijn bureau.

„Wie heeft ooit gehoord van een gevoelig camera-man?” tierde hij. „Je doet me lachen! Machine-menschen, dat zijn jullie allen. Daar betaal ik jullie voor, prent dat in jullie kersepit, jullie gevoelige dwazen..... en dat wil ik krijgen voor mijn geld: een honderd procent machine-menschen!”

Cabell glimlachte minachtend.

„Zoo iemand zal je nooit vinden. O, ik weet het, wel iemand die er gevaarlijk dichtbij komt — als je hem tenminste hard genoeg overschreeuwt, maar ik zeg je dit: er zal daar ergens in het een of ander hoekje van zijn binnenste iets blijven hangen, dat je geld nooit zal kunnen afkopen, meneer Gritley. Ik weet het omdat ik dat zelf, enkele uren geleden, heb ontdekt en daar dank ik den hemel voor, omdat het me heeft behoed voor iets dat veel gelijkenis vertoont met moord in koele bloede..... Ofschoon ik er sterk aan twijfel of u me kunt begrijpen.”

Na dien uitval ging Cabell langzaam zitten. De overigen wachtte angstig en gespannen af.

Gritley's vingers beefden op het blad van het bureau. Zijn trekken ondergingen een eigenaardige verandering; het was alsof zijn grimmigheid naar binnen was geslagen en verborgen ging achter een nietszeggend masker.

„Ik begrijp althans zooveel, Cabell,” klonk zijn stem ijskoud en onverschillig, „dat het beter is dat je een werkgever zoekt die meer belangstelt in je prettige theorieën dan ik dat doe.”

Cabell stond op.

„Maakt u zich daar geen zorg over. Ik heb mijn boeltje al gepakt.”

Gritley deed of hij lucht was voor hem; hij concentreerde zijn aandacht op iemand van zijn stad, die was binnengekomen met de film die men hals over kop projectiefklaar had gemaakt. Gritley's eigen kantoor was er voor ingericht en de rolluiken werden neergelaten, terwijl het witte doek voor het bureau van Gritley plotseling begon te leven.

Bruce bleef staan bij den uitgang en wachtte.

Het neerstorten van het vliegtuig was zoo duidelijk als het bij die weersgesteldheid mogelijk was. Daarop volgde de reddingsscène en ten slotte — zijn hart begon nu wild te slaan — interessante opnamen van het brandende wrak, close-ups van de ramen met als poppen dansende figuren achter dat gesloten en berookte glas en eindelijk — net voordat de film abrupt afbrak — een duidelijk beeld van het meisje. Cabell kreeg een schok toen hij dat bleke meisjesgelaat herkende. Wat was ze mooi! Zou hij ooit..... Hij werd plotseling uit zijn mijmering opgeschrikt door een heesch onmensche-lijk gegrom, dat uit de duisternis opklonk.

„Cabell,” klonk het plots en dan opnieuw als een noodschrei: „Cabell!”

Menschen roerden zich en bewogen in de duisternis. De lichten vlamden op. Het was Gritley. Hij zat ineengedoken in zijn zetel en zijn uitpuilende oogen hingen strak aan dat wite doek, terwijl het zweet op zijn voorhoofd parelde. Cabell meende dat hij plotseling ziek was geworden en sneide hem te hulp.

„Water?” beval hij. Dan schudde hij Gritley zachtjes heen en weer. „Wat is er?”

Gritley's lippen schenen met moeite te kunnen bewegen.

„Dat meisje..... is dat het meisje..... dat..... dat gered is?”

Cabell knikte.

Gritley keek hem strak aan en greep hem bij de revers van zijn jas.

„En is zij erkelijk gered? Niet gewond? Om 's hemels wil, kerel, spreek dan toch.”

„Voor zoover ik weet..... men heeft gezegd dat alles in orde was met haar.”

Gritley's lichaam schokte. Hij begroef het gelaat in zijn handen.

„Dan was dat telegram afkomstig van haar,” hoorden de anderen hem fluisteren.

„Van wie.....” vroeg Cabell. „Wie.....” maar hij werd onderbroken door het opengaan van de deur en de verschijning, die op den drempel stond, scheen hem te verlammen.

Daar stond zij..... iets minder bleek nu, maar bekoorlijker dan ooit.

Bruce keek haar strak aan..... te beduusd om iets te zeggen.

Gritley keek op en toen hij haar zag kwam er over zijn gelaat een uitdrukking zooals nog nimmer te voren iemand had gezien of mogelijk had geacht op dat ijzeren „Gritley gelaat.”

Hij sprong recht en ving het meisje op in zijn armen. En terwijl de aanwezigen verlegen heen

en weer schuifelden, hielden die twee elkaar omarmd en kusten elkaar onophoudelijk.

Totdat Gritley plotseling riep: „Cabell..... kom..... hier..... kom hier, hoor je?”

Bruce, die langzaam naar buiten liep, aarzelde.

„Ik ben ontslagen? Wacht eens een oogenblikje!” Hij wendde zich tot het meisje, dat in zijn armen rustte. „Luister, Anna, dit is de man die je gered heeft.....”

„Paps..... meen je.....” Spontaan strekte het meisje haar beide handen uit naar Cabell, terwijl haar stralende oogen beter haar dankbaarheid vertolkten dan woorden. „Wie bent u? Hoe hebt u me kunnen vinden?”

Haar opgewonden blikken lachten hem vrijmoedig toe, haar blonde lokken tintelden als een visioen. Bruce Cabell, de man die zonder beven de grootste rampen had verfilmd, voelde zich te midden van een draaikolk. Hij probeerde iets te zeggen, maar Gritley, die zijn zelfbeheersching had herwonnen — maar een zelfbeheersching die hemelsbreed verschilde met de vorige — deze nieuwe Gritley antwoordde al: „Hij is een van mijn camera-menschen die toevallig aanwezig was op het vliegveld en ik heb hem net ontslagen, omdat

hij vergat te filmen en op zijn eigen houtje wou gaan acteren.”

Anna keek over Bruce's schouders.

„Een daad die jouw dochter het leven redde, nietwaar?”

En zij voegde er iets aan toe dat een rilling van warme sympathie door alle aanwezige camera-menschen joeg: „Paps..... je bent een vlegel!”

Maar Gritley knikte.

„Natuurlijk ben ik dat? Die jongen is verkeerd aangepakt geweest. Dus is het het beste, Anna, dat je hem mee naar huis neemt en hem tracht in te prenten dat hij een reuzen houvast heeft gekregen om te beginnen.”

En bruusk wendde hij zich tot de overigen, die Cabell met open mond aankeken bij dit plotseling opgaan van zijn geluksgesternte.

„Jullie krijgen allemaal opslag,” gromde hij, terwijl hij — heel overbodig trouwens — op zijn bureau trommelde. „En jullie twee — verdwijn nu maar. Ik kom later wel. Zet de champagne k'laar, Anna, want ik zal bepaald een extra-goede bui moeten hebben om den heelen avond te zitten luisteren naar je gezang over heldenmoed en zijn..... hm..... theorieën over menschelijk gevoel.....!”

Plicht.

De schemering duurt daarginds in het Zuiden slechts enkele minuten. Wij zagen de gouden zonnediscus langzaam tusschen de heuvels omlaag rollen, terwijl wij huiswaarts keerden, en toen wij ons aan tafel zetten was het reeds donker. De eetzaal van den hacienda lag open naar de werande, vanwaar reeds de eerste koelere avondlucht naar binnen drong, en verre geluiden naar ons toe zweefden, van avondlijke menschen en dieren. Duidelijk herkenbaar was alleen het stampen van de paarden, nu en dan.

Don Salustiano had opdracht gegeven voor een bijzonder feestelijk maal, omdat dit mijn eerste avond was in den staat Tamaulipas, en hij onderweg al beweerd had, dat men hier beter wist te eten dan waar ook ter wereld. Alsof hij zelf daar al niet het levende bewijs van was, met al zijn dikte die hem toch niet verhinderde zich veerkrachtig op zijn paard te zwaaien, als was hij een centaur, één met de sterke merrie die hij bereed, juist gelijk de

Indianen dachten, toen zij de eerste ruiters zagen, waarbij ook een voor-vader van Don Salustiano moet geweest zijn.

Hij had niet te veel beloofd, onderweg. De tafel was rijdelijk voorzien van tientallen verschillende vruchten en groenten, die alle op de hacienda groeiden; er was allerlei visch en vleesch in onbeschrijfelijke combinaties met kruiden en pepers, en de gastheer was onvermoeid in het aan prijzen van de scherpe sausen met „chilé”, die, naar hij zei, nergens beter gedijde dan hier op zijn grond.

De andere gasten zouden eerst den volgenden dag komen; wij zaten slechts met zijn drieën voor die heele overdaad van spijsen, en ofschoon ik al mijn oest deed het maal eer aan te doen, zouden wij een schandelijk figuur geslagen hebben, want Salustiano was matiger dan zijn gestalte deed vermoeden, wanneer een derde man, een lange en broodmagere Argentijn, zich niet in staat had getoond ongelooflijke hoeveelheden naar binnen te

spelen. Hij verstond de kunst aan het gesprek deel te nemen en toch ononderbroken te eten; van zijn breeden mond scheen de eene helft te praten, terwijl de andere helft kauwde. En niet zonder bewondering, vermengd met een weinig afgunst, keken wij hem af en toe aan..... als was het een bijzondere begaafdheid zoo mager te blijven wanneer je zooveel at.

Schertsend legde Don Salustiano zijn hand op den arm van den Argentijn, juist toen deze een groote hap naar zijn mond wilde brengen. De volgende prikke vork bleef nu eenige oogenblikken tusschen zijn bord en zijn mond aarzelen, terwijl de gastheer zei: „Denk er om, je moet nog wat ruimte laten voor den hoofdschotel, want die komt nog.”

„Nee,” riep ik uit, mijn stoel een weinig achteruitschuivend, zoodat ik buiten den gelen lichtkring kwam te zitten, die de petroleum over de volle tafel wierp, „dat is overdreven, Don Salustiano. Ik eet geen hap meer.”

De Argentijn zei: „Om het even,” maar Don Salustiano protesteerde en verklaarde dat ik van dien schotel eten móest. Hij was feitelijk bestemd voor morgen, wanneer het groote gezelschap er zijn zou, maar hij stelde prijs op ons oordeel vooraf, want dit was iets zóó typisch Mexicaansch, dat het best kon zijn dat vreemdelingen het niet konden waardeeren. „Drie dagen is men er mee bezig om het te bereiden,” voegde hij er aan toe, „en er zijn meer dan veertig ingredienten voor noodig.”

Hij klapte in de handen, en de jonge mesties die ons bediende kwam haastig toegelopen. Het was een van die mooie, frisch-gebouwde knapen die men hier allerwegen ziet; een jaar of zestien oud, reeds met iets mannelijks in de bronzen ge-laatstrekken, maar met zeer zachte, glanzend-zwarte oogen. Hij liep op bloote voeten.

„Haal den schotel, Felipe,” beval de gastheer. En hij maakte zijn lippen alvast vochtig met het puntje van de tong.

Ik zat met mijn rug naar de waranda, en zag dus den jongen door de galerij uit de keuken komen. Voor zich uit, tusschen zijn gespierde handen, droeg hij den enormen aarden schotel, die dampte, zoodat hij het gezicht een weinig moest afwenden. De geur die er uit opsteeg moet iets bedwelmends voor hem gehad hebben, want toen hij bij den ingang van de eetzaal gekomen was, struikelde hij plotseling. Ik sprong op, als wilde ik den schotel vastgrijpen; en Felipe op zijn knieën er naast.

Met een ruk had Don Salustiano zich omgedraaid. Ik was op dat oogenblik meer benieuwd naar hetgeen hij zou doen, dan naar den smaak

van dien exotischen schotel. Ik zag hem zijn vuist ballen, terwijl zijn gezicht rood opliep en zijn hals nog dikker werd dan hij reeds was. Maar tot mijn verwondering zei hij niets, volstrekt niets. Hij schraapte zijn keel, nam een slok water, en keerde zich weer naar ons toe. Een weinig heesch nog, van de onderdrukte drift, maar verder volkomen beheerscht, zei hij: „Het spijt me..... Zullen we onze koffie nu maar buiten drinken? Dan kunnen ze hier verder de zwijnerij opruimen.”

We stonden op; maar nog voordat Don Salustiano zich geheel uit zijn stoel geheven had was Felipe, gebukt als een geslagen hond, weer naar achteren verdwenen. Ik zag hem niet meer; een andere bediende bracht ons de koffie en de naar amandel-olie geurende tequila; en het waren blijkbaar vrouwen uit de keuken die de scherven en de restanten van den schotel begonnen op te ruimen.

Toen wij, lui achter overgeleund, de eerste wolken uit onze sigaren weggeblazen hadden, zei de Argentijn met een zucht van oprechte bewondering: „Het moet een genot zijn, knecht te wezen bij zulk een beheerscht meester als u, Don Salustiano.”

De gastheer bekeek onderzoekend zijn sigaar en antwoordde: „Ik geloof niet dat het ooit een genot kan zijn, om voor knecht te spelen. Overigens is het een eerste vereischte voor het houden van gode knechts, dat men een goed meester is.” En dan, met een zekere schaamte zich verontschuldigd, voegde hij er aan toe: „Niet dat ik van nature zoo goedig ben..... Maar ik heb leer geld betaald.”

„Zoo groote beheersching kan alleen de vrucht van veel oefening zijn,” viel ik hem bij.

Maar Don Salustiano schudde van neen, en zei: „Ik heb het opeens geleerd, door een indrukwekkende gebeurtenis, die ik best wil vertellen.”

„Jaren voordat ik deze hacienda gekocht had, was ik al in het bezit van een andere, dichter bij zee gelegen, ongeveer twee uur er vandaan. Voordat ik er kwam, was het een tamelijk verwaarloosde boel geweest, en ik nam meteen het besluit streng en onverbiddelijk te zijn; ieder had er zijn plicht te doen, en wie er de hand mee lichtte, had aan mij een geslagen vijand. Het duurde dan ook niet lang, of ik had er den wind zoo onder, dat ze allen vlogen op mijn wenken, blanken, mestiezen, indios, menschen en dieren, tot zelfs de negerjongen, dien ik daar had aangetroffen en die ik weet niet waar vandaan kwam. Ik vermoed uit Tampico, van het een of andere schip, maar in ieder geval was hij het eenige zwarte wezen, honderd kilometer in den om-trek. Zwart, koolzwart was hij. Zoo zwart als wij ons den duivel voorstellen. Maar ik heb mij dik-

wij's afgevraagd hoe zulke negers zich hun duivels voorstellen. Zeker blank zooals wij..... dat moet wel. En deze neger, Cayetano heette hij, scheen mij in het bijzonder voor zoo'n soort van duivel te houden, want dikwijls beefde hij als ik hem riep; en als ik hem ergens heen zond, wist hij niet hoe hard hij zou loopen. Hij was gehoorzamer en vlugger dan die bedachtzame indios of die nonchalante mestiezen, om maar te zwijgen van de eigenwijze blanken..... En daarom gaf ik de voorkeur aan Cayetano voor persoonlijke diensten, zooals het schoonhouden van mijn slaapkamer, het bedienen aan tafel, het zorgen voor mijn bad..... Al kon ik zijn schichtigheid en het gelige wit van zijn oogen niet goed uitstaan. Ik heb hem vaak aangebruld, maar nooit geslagen. God zij dank, ofschoon ik hem meer dan eens ernstig bedreigd heb. Dat was mijn fout, maar ik wist toen nog niets van beheersching. Op een keer, het moet in den namiddag tegen vier uur geweest zijn, ik was weggereden en zou pas tegen het avond-eten terugkomen, moest Cayetano water halen om de kruiken in mijn slaapkamer en in de eetkamer te vullen. Het drinkwater bewaarden wij in een van die groote, anderhalve meter hooge steenen potten, die in Europa niet zooveel schijnen te kosten, maar hier duur genoeg zijn. Waarom mag de hemel weten. En de hemel mag ook weten, hoe Cayetano er toe gekomen is die kruik te breken, die meer dan tachtig pesos gekost had. Ik hoorde het meteen, toen ik 's avonds tegen zeven uur naar huis kwam, tegelijk vertelde men mij nog, dat Cayetano verdwenen was. Hij had zich stellig van schrik onzichtbaar gemaakt. Het laatst had men hem gezien bij den weg die den zeekant uitging.

„Die knaap is hem voorgoed gesmeerd, dacht ik. En het was hem geraden ook, want dezen keer zou zijn zwarte rug zoo ongenadig met mijn bullepees hebben kennis gemaakt, dat hij zich meteen een nieuwe huid had kunnen aanschaffen. Ik vloekte alle anderen op de hacienda stijf, ook al wist ik dat ze volkomen onschuldig waren aan het gebeurde; dat luchtte me op, en gaf hun meteen een heiligen schrik voor een volgenden keer.

„Hongerig en nog half uit mijn humeur zette ik mij om acht uur aan tafel, en daar zie ik plotseling vol verbazing den neger Cayetano met het eten naar binnen komen, juist zooals altijd. Ik kijk hem aan, maar hij slaat zijn oogen neer, zet de schotels vóór me en verdwijnt onhoorbaar. Daarna komt hij terug om de borden weg te nemen en ze om te wisselen voor andere. Van verbazing dat hij toch teruggekomen is, en feitelijk al over zijn kwaadheid heen, en zelfs heimelijk blij dat

hij er nog is, blijf ik ook zwijgen. Ook al om hem gelegenheid te geven zich te verontschuldigen. Maar hij zegt niets, blijft met neergeslagen oogen komen en gaan, zeker een keer of zes. Ten slotte wordt het me te bar, en ik zeg: „Cayetano, na het eten heb ik een hartig woordje met je te spreken. Ik verwacht je bij me, op de binnenplaats.

„Ik zie het nog vóór me hoe hij knikt en het hoofd buigt, en daarna sluipend als een hond die ransel heeft gehad, door de deur weggaat.

„Na het eten loop ik naar de binnenplaats, in verwachting dat hij daar al zal staan te beven. Ik kijk rond, maar in plaats van Cayetano komen een paar visschers de poort binnen, ze hebben een handwagen met een zeil overdekt hij zich, precies zooals altijd wanneer ze visch komen verkoopen.

Plechtig nemen ze hun hoeden af en zeggen: „De neger, Don Salustiano!”

„Wat voor neger?” schreeuwde ik.

„Hij heeft zichzelf verdronken,” zegt een van de visschers. „Ik begrijp er niets van, Cayetano? En er is hier geen enkel water in de buurt waarin ook maar een kat verdrinken kan.”

„We hebben hem uit zee opgehaald,” zegt een van de visschers, terwijl hij het zeil opslaat. en Cayetano in den wagen laat zien, vaal als slechte koffie, koud en stijf. En de zee is twee uur ver!

„Onmogelijk!” roep ik uit. „Zooeven heeft hij nog hier aan tafel bediend!”

„De visschers schudden ongeloovig het hoofd.” Tegen zes uur hebben we hem opgehaald, en we zijn toen meteen hierheen gekomen; hier is immers de eenige hacienda waar een neger werkt.....” vertelden ze.

„Er was geen twijfel mogelijk, het was Cayetano, die daar lag. Maar er was ook geen twijfel mogelijk dat Cayetano mij aan tafel bediend had..... Met neergeslagen oogen, zonder te spreken.

„Om acht uur heeft hij het eten voor mij op tafel gezet,” zei ik met een hevig kloppend hart.” Iedereen hier heeft hem gezien. Maar nu is hij nergens te vinden, en toch ligt hij daar.....”

Don Salustiano moest een paar zweetdruppels van zijn voorhoofd, afwisschen en zijn sigaar opnieuw aansteken, toen hij aan het eind van zijn verhaal gekomen was. Het eenige wat hij er nog aan toevoegde was: „Zoo'n angst als die neger gehad moet hebben voor mijn drift. Om nog terug te komen.....”

„Het was plichtsgevoel,” meende de Argentijn.

„Uit plichtsgevoel komen vele doden terug. Voor een laatste maal.”

„Ik weiger pertinent zulke verhalen te gelooven,” verklaarde ik. „Ze moeten op een vergis-

sing berusten, of op zins begoocheling."

Don Salustiano en ik zetten ons in een gemakkelijke houding tot luisteren. De magere ging staan en vertelde:

„Plicht is de sterkste dwang dien de mensch kent. En de allersterkste is de plicht uit liefde. Sterker dan de dood. Ik heb in mijn familie een nicht, ze leeft nog en woont in Buenos Aires; ze was tien jaar lang verloofd met een type uit Cordoba, in de provincie, een advocaat, dien de familie niet erg mocht, omdat hij telkens opnieuw het huwelijk uitstelde, en de beste jaren van mijn nicht liet voorbijgaan in volkomen onnoodig wachten. Eindelijk besloten ze toch in allen eenvoud te trouwen; en de huwelijksdag werd vastgesteld. De advocaat zou des avonds uit Cordoba aankomen, den volgenden morgen trouwen, en tegen den avond weer met mijn nicht vertrekken.

„Tegen de afspraak in, verscheen hij echter niet op den vooravond van het huwelijk, maar eerst op den morgen zelve, ernstig en weinig spraakzaam. Het viel verder niet op, want hij had En niemand schonk er ook verder aandacht aan, En niemand schonk er ook verder aandacht een, toen hij na het huwelijk, terwijl wij in een naburig restaurant een flesch wijn bestelden, opstond en even wegging om sigaren te koopen. Hij is nooit meer teruggekomen. Maar in denzelfden tijd dat wij op hem zaten te wachten, las een van ons in een ochtendkrant dat de nachttrein uit Cordoba verongelukt was. Er waren meer dan dertig dooden en meer dan honderd gewonden. Bij de lijst van dooden stond ook de naam van den bruidegom! Toch was hij gekomen, zonder iets van het ongeluk te vertellen, en was hij in ons aller bij zijn met mijn nicht getrouwd. Ongeduldig wachtten wij op zijn terugkomst, om een verklaring. Toen hij niet meer kwam opdagen, hebben wij de zaak natuurlijk verder onderzocht. Ik heb zelf zijn verminkt lijk gezien. Er was geen twijfel mogelijk. Hij had zijn

plicht vervuld, maar wie kan verklaren hoe zoets iets in zijn werk gaat, en hoe dergelijke dingen mogelijk zijn?"

„Ja, ja..... murmelde Don Salustiano voor zich uit." Ik ben een ongeloofige van kindsbeen af. Maar toch, er zijn dingen....."

Onwillekeurig had een zekere onrust mij aangepakt bij deze verhalen. Ik heette alle plichten, en nog meer een plichtsgevoel dat zich verder zou kunnen uitstrekken dan de grenzen die de dood aan alles gesteld heeft. De van alles bevrijdende dood..... dien ik zoo vaak aldus genoemd had..... bestond hij niet? Duren onze verplichtingen, die van sommige naturen althans, nog langer dan het leven? In mijn onrust dacht ik aan den jongen mesties, die de aanleiding was geweest van deze vreemde beschouwingen, en ik vroeg met eenige vrees: „En Felipe? Pas op dat hij niet wegloopt, en zich misschien van kant maakt!"

Don Salustiano maakte een afwerend gebaar. Doch om mij gerust te stellen riep hij luid: „Felipe, Felipe!"

De knaap kwam aangeloopt, en zijn groote donkere oogen keken ons vragend aan.

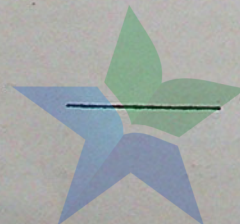
„Heb je me niets te zeggen?" vroeg de gastheer vriendelijk.

„Er is maar één portie verloren gegaan señor. De rest is nog heel goed," antwoordde Felipe be-deesd.

Ik moet mijn best doen om niet te lachen. En met een slecht gespeelde boosheid sprak Don Salustiano: „Zulke zwijnen..... en dan te bedenken, dat er morgen dames op bezoek komen."

Doch met een hongerigen blik verklaarde de Argentijn: „Wat mij betreft, ik wil er best van eten."

Dit scheen mij op dit tijdstip nog het wonderbaarlijkste toe: dat ons in deze mysterieuze wereld niet voorgoed alle eetlust vergaat.....

Kaptein „Buldog”

Andrew Morgan stond in de deuropening van de kapiteinshut op het stoomschip „Pentalia”, dat op de reede Portsmouth voor anker lag. „Ik ben de nieuwe eerste stuurman, kap’tein Johnson,” zei hij rustig.

„Buldog” Johnson, die zich kleedde voor het diner, draaide zich met een snelle beweging om.

„Zoo.....? Goeien-avond, mijnheer Morgan”

„Goeien-avond, kap’tein.”

De „Pentalia” was het vlaggeschip van de North Atlantic-vloot; Bradley Johnson behoorde tot de voornaamste kapiteins van de lijn en de jonge Andy Morgan was — zijn schoonzoon!

Morgan toonde een rechte, jeugdige gestalte, terwijl daarentegen de zes voet van den kapitein door een veertigjarig zeeleven eenigszins waren gebogen. Zijn oogen vormden scherpe, doordringende punten onder de borstelige wenkbrauwen en ondanks zijn leeftijd bewoog hij zich met opvallend snelle en lenige bewegingen.

„Buldog” Johnson noemde men hem — en niet ten onrechte. Hij had iets van de waardigheid, kracht en levendigheid van dit bekende dierenras.

Andy Morgan was heel anders. Aan zijn gezicht kon men zien, dat hij een rustig temperament had. Een flinke jonge man, die niet spoedig uit de plooi raakte, groot en slank, met blauwe oogen en het geduld van een boer.

Hij was er zich terdege van bewust wat het voor hem beteekende als eerste officier onder kapitein Johnson te moeten varen — kapitein Johnson, die een hekel aan hem had als aan geen mensch ter wereld. Doch er was niets aan te doen — hij moest afwachten hoe het zou afloopen.

De kapitein schoot zijn uniformjas met de zware, gouden biezen aan en deed een paar stappen naderbij.

„Dank zij jou, zie ik Spitshead acht uur later passeeren dan vastgesteld is,” zei hij met fonkelende oogen. „Dit is een passagiersschip — geen vrachtboot. Ik heb me te houden aan den tijd en wat meer zegt: ik doe het ook!”

„Het spijt me,” antwoordde Morgan bedaard. „Ik kon niet eerder komen. Ik lag in Londen met mijn schip en nam het eerste vliegtuig naar Southampton, maar u was al vertrokken. Daarna reisde ik door naar Portsmouth.”

„En nu ben je dus mijn eerste officier! Hoe lang denk je het bij me uit te houden?”

„Lang genoeg om New York te bereiken, kap’-

tein.” Morgans stem klonk kalm, geduldig en zelfs vriendelijk. „Toen ik hoorde, dat uw eerste officier met blindedarmontsteking naar het ziekenhuis was gebracht, bood ik aan zijn plaats in te nemen.”

„Nancy is ziek,” ging hij ernstig voort. „Daarom benutte ik deze kans om zoo spoedig mogelijk in New York te komen. Anders zou ik er niet aan hebben gedacht om onder uw commando te varen.”

De naam van zijn eenige dochter deed kapitein Johnsons oogen opflikkeren. Zijn stem klonk hard en scherp.

„Ik heb ze aan wal verteld, dat ik jou niet op mijn schip wilde zien!”

„Dat begrijp ik.”

„Mijn redenen begrijpen ze niet. Ze weten niet wat jij en Nancy me hebben aangedaan! Als ik wilde, kon ik er voor zorgen, dat je binnen een minimum van tijd tot kap’tein werd bevorderd — weet je dat?”

„Zeker, dat weet ik.”

„Nou — maar dat doe ik niet! Begrepen? Integendeel — ik zal rapporteeren, dat je niet geschikt bent voor je werk! En zooals je weet.....”

„Dan zou u onwaarheid spreken,” viel Andy hem in de rede.

„Hindert niet, mijnheer Morgan, hindert niet!” De mond van „Buldog” Johnson vertrok minachtend. „Jij bent familie van me. In normale gevallen zou ik erg op je gesteld moeten zijn. Als ik nu echter een nadeelig rapport over je uitbreng, zullen ze daar zeer veel aandacht aan besteden.

Ze zullen denken: Johnson is eerlijk genoeg om ons de waarheid te vertellen — ook al druischt het tegen de belangen van zijn familie in. En zóó ver zal ik het zien te krijgen. Op die manier zal ik jou en Nancy wel klein krijgen.”

„Dat doet u niet,” hield Andy vol. „Het zou niet eerlijk zijn.”

„O, nee? Ik heb anders al meer dan één officier mores geleerd! Ik zal je laten werken tot je in elkaar zakt — tot je niet meer kan!” Zijn stem klonk schor en zijn harige handen balden zich tot vuisten.

Andy haalde de schouders op. „Doe zooals u wilt. U kunt me treffen, nu ik eerste officier ben op uw schip. Het maakt geen verschil voor me uit. Het laat me koud, want één ding kunt u me niet ontnemen — en dat is Nancy!

Ze is ziek. Dit was mijn eenige kans om zoo gauw mogelijk bij haar te komen. Een zeemans-

vrouw heeft een eenzaam bestaan. Daar kunt u zelf over meepraten, als ik u herinner aan....."

„Ja — ik herinner het me. Ik herinner het me beter dan jij! Het is nu drie-en-twintig jaar geleden, dat ze werd geboren tijdens een storm in de buurt van de Kaap. Ik was kap'tein op een bark. Weet je wat dat zeggen wil, met een bark midden in den winter op zee? Haar moeder lag in een hut, die half onder water stond en ik was aan dek. Ik moest op dek blijven, terwijl haar moeder stierf." Zijn stem klónk bitter.

„Mijn officieren en ik vochten voor ons leven, terwijl zij haar leven gaf voor een ander."

Hij maakte een vermoëid gebaar. „Waarom vertel ik je dat eigenlijk!" schreeuwde hij plotse-ling. „Destijds heb ik gezworen, dat Nancy nooit met een zeeman zou trouwen. En nu....."

„Ze is moedig. Ik geloof, dat ze meer moed heeft dan u!"

„Moed! Belachelijk! Ze is een ondankbaar....."

„Zwijg!" De stem van den jongen officier viel hem scherp in de rede. Voor de eerste maal in dit vreemde gesprek tusschen kapitein en eersten officier schoten Morgans oogen vuur. „Ik waar- schuw u zóó niet over mijn vrouw te spreken! Anders....."

„Nou — wat dan?"

„Dan....." Met inspanning van alle krachten beheerschte de eerste officier zich. „Ik kwam mij melden bij den kap'tein van dit schip. En geen ruzie maken met den vader van mijn vrouw..... Hebt u orders?"

Kapitein Johnson keek zijn schoonzoon aan. Toch een flinke kerel! Onder andere omstandig- heden zou hij trotsch en blij zijn geweest, dat hij met zóó'n eersten stuurman mocht varen. Maar nu.....

„Blijf bij de anker machines totdat we uitva- ren," beval hij kortaf. Daarna draaide hij hem den rug toe.

In de gang ontmoette Morgan den derden stuurman, die in de deuropening van zijn hut op een appel stond te kauwen.

„Hallo Joe," grinnikte Morgan. Alweer bij elkaar?"

Tracy, de derde sturman, keek hem hoofd-

schuddend aan. „Je bent gek, Andy, om bij hem te gaan varen. Ik weet niet wat de oorzaak van is, maar hij heeft een hekel aan je — dát is zeker! Ik hoorde, dat hij je naar het voordek heeft ge- stuurd. Zeker om je daar te laten bevriezen — ik ken zijn streken.

Ik zal je straks door mijn hutjongen een kop heete koffie en een paar broodjes laten brengen — dat heb je wel noodig."

„Graag, Joe," antwoordde de eerste officier. Hij verdween in zijn eigen hut om van kleeven te verwisselen.

Tracy had gelijk. Het was dwaasheid om on- der „Buldog" Johnson te gaan varen, dacht Andy Morgan, terwijl hij geduldig heen en weer liep over het natte voordek van de „Pentalia."

Zijn gezicht deed pijn van de kou en zijn voeten hadden veel weg van klompen ijs, nadat hij urenlang het ijzeren dek op en neer slenterde. Maar het hinderde niet. Oude Johnson wilde zijn carrière breken; en dat kon hij doen door een enkel woord of gebaar tot de directie in New York.

Daar dacht Morgan echter het minste aan. Hij was met zijn gedachten bij Nancy.

Ja — het leven van een stuurmansvrouw was wel eenzaam. Stel je voor, dat hij tot kapitein werd bevorderd, dan zou hij bijna iedere maand een week bij haar kunnen blijven.....

Het was na middernacht, toen de „Pentalia" eindelijk Spitshead passeerde en met haar dubbele machines de reis over het woelige water van den Atlantischen Oceaan aanvaardde.

Juist toen Morgan zich verkleumd en met stijve vingers van de koud, had uitgekleet, kreeg hij de boodschap, dat de kapitein hem wenschte te spre- ken. Onverstoorbaar trok hij zijn uniform weer aan en begaf zich naar de hut van den gezagvoer- der. Met een strakke uitdrukking op het gezicht keek Johnson hem aan.

„Ik ben van plan den tijd, dien we door uw schuld hebben verloren, in te halen. Daarom is het noodig, dat er met dit weer scherp de wacht wordt gehouden. Tracy schijnt wat zenuwachtig te zijn en daarom acht ik het beter, dat u hem gezelschap houdt..... Morgenochtend om acht uur is er inspectie. U maakt dan met mij de ronde. Welterusten."

Zijn stem klonk hard, onverbiddelijk, doch Morgan knipperde zelfs niet met zijn oogen.

„Goed kap'tein,” antwoordde hij slechts; daarna verliet hij het vertrek en klom langs de trap naar de brug.

„Nee maar, Andy!” riep Joe Tracy, die zich juist te goed deed aan een warm kop koffie. „Heeft hij je hierheen gestuurd?”

„Morgan knikte. „Hij beweert, dat jij te zenuwachtig bent om alleen op wacht te blijven.”

„Die duivel!” siste de derde stuurman. „Laat hem naar den bliksem loopen! Ga in de kaartkamer zitten maffen — je kan haast niet meer op je beenen staan!”

„Nee, Joe.” Morgan schudde het hoofd. „Ik heb er om gevraagd, dat weet je.”

Tracy staarde hem even aan en haalde toen de schouders op. Hij begreep er niets van.....

Het werd een zware reis. Voortdurend storm uit het Westen en de nieuwe eerste officier kreeg geen oogenblik rust. Drie dagen lang kwam hij practisch niet uit de kleeren.

„Bulldog” Johnson sloeg hem van tijd tot tijd gade en vol ongeduld wachtte hij op het eerste teeken van overgave. Maar Andy Morgan gaf zich niet over. Hij bleef kalm en rustig en deed zijn werk naar behooren.

Ruim drie-en-twintig knooien per uur liep het 23.000 ton groote mailschip om den verloren tijd in te halen. Drie-en-twintig knooien per uur door de duisternis, den wind en zelfs door verraderlijken mist. Ruim tweemaal zoo snel als Andy's vorige schip, dat nu in Londen lag en lading innam voor eenige Middellandsche Zeehavens. Het had minstens twee maanden geduurd, voor dat ze New York weer aan den horizon zouden zien opdoemen, terwijl de „Pentalia” den volgenden dag reeds de plaats van bestemming zou bereiken. Den volgenden dag..... Dit was dus Andy's laatste hondenwacht op deze korte reis.....

Tracy, de derde stuurman, sloeg zijn collega gade en schudde bijna onmerkbaar het hoofd. Twintig uur van de vierentwintig was de eerste officier in touw en nu had hij voor de zooveelste maal wéér de nachtwacht. De oude wilde hem laken, maar Andy Morgan gaf het niet op. Hij sikte alles geduldig en vroeg om meer.

De mist werd met den minuut dikker. Andy liet het mistsignaal werken. Daarna stelde hij zich telefonisch met de hut van den kapitein in verbinding.

„We zitten in dikken mist, kap'tein,” rapporteerde hij kalm.

„Ik kom!” klonk de norsche stem van den gezagvoerder.

De eerste officier keerde terug op zijn post. Plotseling wendde hij zich tot zijn collega.

„Hoorde je dat, Joe?”

Tracy knikte. Gespannen bleven ze luisteren of het geluid, dat hun uit den witten nacht in de ooren had geklonken, zich zou herhalen. Ja! Daar was het weer! Luider nu! De „Pentalia” stevende er recht op af en bij een snelheid van drie-en-twintig knooien zou de afstand spoedig zijn afgelegd.

De arm van den derden stuurman wees in de richting, waar het geluid vandaan kwam. De kapitein was nog niet op de brug verschenen.

„De machinekamer-telegraaf, Joe! Vlug! Beide machines op halve kracht!”

Met een sprong stond Tracy bij de twee telegrafen, waarmede de snelheid van het schip werd geregeld. Andy's oogen boorden in den witten muur, die zich voor hem verhief. Weer hoorde hij het geluid. Een diep, dof gebrom. Met een ruk draaide hij het hoofd om. „Stuurboordmachine volle kracht achteruit. Bakboord volle kracht vooruit!”

De koperen grepen in de handen van den derden stuurman deden hun werk. Morgan beantwoordde het onheilspekkende loeien van het mistsignaal aan boord van het andere schip. Eenige ademlooze oogenblikken verstreken, toen begon het geheele schip te trillen onder den geweldigen druk, die werd veroorzaakt door het plotseling veranderen van richting. Alles kraakte en kreunde door de kracht, waarmede de 23.000 ton staal hun koers wijzigden. De twee officieren stonden nog steeds ingespannen te luisteren, toen kapitein Johnson als een getergde leeuw de trap van de brug oprende.

„Voor den duivel — wat halen jullie met mijn schip uit? Beide machines volle kracht vooruit, Tracy en breng het schip in den ouden koers terug!” Hij wendde zich tot Andy. „Daar zul je voor boeten, idioot — zonder orders van koers te veran-

deren!"

Tracy's handen sloten zich om de handles van de telegrafen om het bevel van den kapitein ten uitvoer te brengen. In enkele passen stond Andy naast hem. Zijn handen schooten uit en omklemden de polsen van den derden stuurman. „Stop! Het blijft zooals het is!"

Morgan liet weer het signaal loeien. Een dof gebrom was het antwoord. Kapitein Johnson stond onbeweeglijk op zijn plaats en staarde sprakeloos in den dichten mist.

Eensklaps doemde aan bakboord een vage massa op, een rood oog en een dofwitte brug — uit een machtigen schoorsteen gupte een dikke wolk rook.

Even later was het andere schip reeds verdwenen. Het passeerde zoo rakelings, dat men gemakkelijk over had kunnen springen.

Morgan wendde zich om. Zijn trekken ontspannen zich en op zijn gezicht kwam thans een uitdrukking van moeheid, zelfs van uitputting.

„Beide machines op volle kracht vooruit, racy," beval hij. „En breng het schip in den ouden koers terug."

Zonder een woord te zeggen, verdween kapitein Johnson naar beneden. Eenige oogenblikken later werd de eerste officier bij den gezagvoerder ontboden.

„Waarom liet je Tracy mijn bevel niet opvolgen?" vroeg hij met norsche stem. „Ik zou een fout hebben gemaakt, die mijn heele veertigjarige zeelooftaan in één oogenblik teniet had gedaan. Waarom deed je dat?"

„Omdat, wanneer ik vaar, het schip voor mij nummer één is." De eerste stuurman deed een paar stappen vooruit. „Ik weet wat mijn plicht is. U kunt mij in mijn beroep treffen, als u wenscht. Goed — doe wat u wilt. Het kan me niets schelen. Nan en ik vragen geen gunsten van u. Ik heb op

het oogenblik slechts één verlangen, namelijk, dat we zoo spoedig mogelijk New York bereiken. Nan is ziek, zooals ik u al heb verteld, daarom was ik zoo dwaas om onder uw commando den oceaan over te steken. Ik wist wat dat voor me zou beteekenen, maar het kon me niet schelen; ik wilde bij haar zijn om haar....."

„Wat scheelt haar dan?" viel Johnson hem grof in de rede.

„Ze ligt in het ziekenhuis, omdat..... omdat ze een kleine verwacht..... En verder gaan mijn particuliere zaken u geen bliksem aan, kap'tein!"

Met een ruk draaide de eerste stuurman zich om en liep naar de deur. Hij had den knop reeds in de hand, toen de stem van den gezagvoerder hem terughield.

„Morgan!"

Deze draaide zich om. Kapitein Johnson, die hem had willen breken, leek thans zelf gebroken. Zijn harde, onverbiddelijke gezicht was pijnlijk vertrokken en zijn schouders waren gebogen. Langzaam kwam hij op zijn schoonzoon toe.

„Andy," sprak hij heesch, „mag ik met je mee als je na onze aankomst naar haar toe gaat? Ik..."

Hij zweeg. Beide mannen keken elkaar eenige seconden in de oogen. Toen antwoordde de stuurman bedaard: „Natuurlijk, kap'tein — graag zelfs."

Tracy wist hier niets van, toen „Bulldog" Johnson met samengeknepen wenkbrauwen op de brug kwam en daar langen tijd in den donkeren nacht bleef staren.

„Een kleine — duivels! een kleine.....!" meende de derde stuurman hem van tijd tot tijd te hooren mompelen. Doch zijn verbazing steeg ten top, toen hij een poosje later in het journaal las, dat de eerste stuurman Morgan den volgenden dag niet om acht uur geroepen moest worden voor de ochtend-inspectie. Wat een vreemde kerel was die oude „Bulldog" toch, dacht Tracy hoofdschuddend. Hij plaatste je altijd voor een raadsel.....

Het Rijk Der Vrouw.

HET GEBRUIK VAN PARFUMS DOOR ALLE EEUWEN HEEN.

Zoals kleine gewoonten van den mensch, ons soms een blik kunnen geven op zijn diepste karakter, zoo kunnen onbelangrijk schijnende zeden ons vaak den geest doen kennen van een cultuur. En zeker zullen we dit zeiden zoo duidelijk zien, als bij het eenvoudige gebruik van reukwerk of parfums. Het is een vreemde macht, die parfums op ons oefenen. Niet minder dan muziek soms zelfs, zijn zij in staat, ons in een stemming van vreugde of droefheid te brengen, herinneringen op te roepen uit een ver verleden. Meer dan welke andere vorm van luxe ook, kunnen zij meewerken tot cultuur, of ook wel..... tot verweking en verval..... Vooral in het Oosten moet de mensch reeds in zéér vroegen tijd de waarde van parfums gekend hebben en vooral in den cultus van goden en dooden heeft hij ze aangewend. Zoowel Confusius als Zoroaster en Mohammed hebben de waarde van het reukwerk begrepen. Bij de lijkverbranding in het oude Japan nam het een plaats in vanaf de vroegste tijden en bij de Indische weduwen verbranding stierven de ongelukkigen, bedwelmd door den rook van geurige kruiden. En welk een overheerschende rol speelde het reukwerk niet in den cultus der Egyptenaren? Wanneer de priester des morgens in den tempel kwam, was het zijn eerste plicht geurige stoffen te ontsteken, zoodat de ruimte, waarin het godbeeld stond, werd bezwangerd door dien doordringendsten reuk. Geheel anders overigens, meet het nog bij de feesten zijn toegegaan. Wanneer het godsbeeld naar buiten werd gedragen, was het vooraf gezalfd van het hoofd tot de voeten..... En beter wellicht nog kunnen we de beteekenis der parfums in dien ouden tijd begrijpen, wanneer we de hemelvoorstellingen der volken beschouwen. Dacht de Griek zich de velden der zaligen, dan zag hij rond de gouden stad een stroom van parfums, die het geheel doortrok van de heerlijkste geuren.

Het kan evenwel niet ons doel zijn, hier verder

te gaan op oude godsdiensten, zoodat we nog slechts even zullen zien, hoe de overgang van het parfum van tempel naar salon wellicht kan zijn geweest. Zeker is het niet gemakkelijk, dit vast te stellen voor verschillende volken. Een bepaalde

DE MODE VAN DEN DAG. — Een avondtoilet van lamé met goud-rood-blauwe strepen. De van de ceintuurs afhangende slippers zijn van doffe roode crêpe.

invloed echter zal zeker vaak van het „leeken-priesterschap” zijn uitgegaan. Zooals bekend, werd de tempeldienst in oude beschavingen namelijk veelal beurtelings door voornamelijk leeken uitgeoefend. En er wordt wel door onderzoekers aangenomen, dat de oud-Egyptische „magie” op zulk een wijze onder het volk gekomen kan zijn, zoodat iets dergelijks voor het gebruik van parfums zeker niet ondenkbaar is. Overigens is die weg van tempel naar salon wellicht niet rechtstreeks geweest, waarbij we vooral aan de beteekenis der parfums in de geneeskunde der ouden denken. Waren eens de priesters de kundigste „parfumeurs”, later moesten het de medicijnmeesters zijn geworden, wij behoeven slechts te denken aan Criton in Rome of aan Avicenna, den Arabier. Hoe een en ander ook zij, zeker is, dat de parfums bij stijgende cultuur vrijwel overal tot het gewone leven doordrongen en het toilet der Egyptische schoone heeft in dit opzicht stellig heel wat meer zorg vereischt dan dat der hedendaagsche vrouw. Op het hoogtepunt der beschaving was het zelfs niet meer dan normaal, dat de dames zich na het dagelijksche bad geheel lieten zalven. En welk een geweldige beteekenis men aan één en ander toekende, blijkt wel zeker uit het feit, dat de romantische koningin Cleopatra zich persoonlijk op het vinden van nieuwe zalven en schoonheidsmiddelen toegelegd moest hebben! Niet minder dan de Egyptenaren hebben overigens de oude Grieken het gebruik van parfums gewaardeerd, al werd het op eenigszins andere manier in toepassing gebracht. Zooals elk volk zijn eigen haard heeft, zoo schept het ook zijn eigen zeden. Terwijl de Egyptenaar het meest naar sterke effecten zag, moet de Griek reeds naar eenige verfijning hebben gezocht, al is het gebruik van parfums, vergeleken bij onzen tijd, nog van haast onbegrijpelijke overdadigheid te noemen. Zelfs als de alles versmadende Diogenes in zijn ton den jongelingen het parfumeeren van hun haar verwijt, is dit zeker niet om het parfum-gebruik in het algemeen te bestrijden. Want voegt hij er niet aan toe, dat de opstijgende geur slechts den vogels ten goede komt en dat het verstandiger is, de voeten in reukwater te baden, zoodat, als het ware, heel het lichaam ervan mee-geniet.

En op welke andere wijzen werden parfums al

niet gebruikt? Bekend is, hoe bij maaltijden de tafels na elken gang met reukwater gereinigd werden en hoe vrijwel elke Griek steeds parfum bij de hand had, toont ons Theophrastus, als hij den bijgeloovige schildert: de man, die geen altaar of heiligen steen voorbij durft gaan, zonder er tenminste enkele druppels uit zijn zaiffleschje op geofferd te hebben. Weliswaar brachten de Grieken het gebruik naar Rome, maar de Romeinen vormden het, om zoo te zeggen, naar hun eigen geestelijk beeld. Kon Diogenes het parfumeeren van het haar bespotten, een geheel ander geluid doet Lucianes ons nog hooren: De vrouwen verkwisten het vermogen van haar echtgenooten op zulk een manier aan parfums, dat heur haar den geur van alle reukstoffen van Arabië tegelijk uitwasemt! Zoo ver zelfs moet men zijn gegaan, dat bij het diner de spijzen geparfumeerd werden, terwijl geurige dranken of pastilles de welriekendheid van den adem moesten bevorderen.

Zooals de weg van het reukwerk in het Oosten van den tempel naar den salon voert, zoo is een werkelijk luxe gebruik van parfums van Oosten naar Westen te vervolgen. Wat de avondlanden betreft zien we één en ander zoo eerst in de Middeleeuwen op den voorgrond treden en anders dan men wel eens aanneemt, is het niet de herinnering aan de Romeinsche cultuur, die hier het parfumgebruik in het leven riep. Vrijwel zeker zijn het de Arabieren geweest, die het ingang deden vinden en terwijl de kruistochten het bevorderden, heeft zeker ook de ontdekking van nieuwe werelddeelen het hare bijgedragen, ten minste, wat de reukstoffen op zichzelf betreft. Zeker is het dan ook dwaasheid, wanneer men van den algemeenen, grooten eenvoud spreekt, die onze voorouders gekenmerkt zou hebben. Wat was de riddervrouwen meer waard, dan mooi en aantrekkelijk te zijn, als een godin te troonen temidden van haar aanbidders, zich te hooren bezingen door troubadours? Legio is het aantal schoonheidswenken, die ons uit het tijdperk gebleven zijn en het gebruik van parfums nam in de ridderwereld vaak vormen aan, die haast aan de oudheid herinnerden. Wanneer een burchtheer gasten ontving, was het niet meer dan gewoon, hun voor het aan tafel gaan een bad aan te bieden,

EERSTE FILM IN HET VERBOUWDE REMBRANDT-THEATER. — Op Vrijdag 26 November was te Amsterdam een herboren Rembrandt-Theater geopend. De U. F. A.-film, waarmee de nieuwe bioscoop haar programma-reeks opent, is „Fanny Elssler” met Lilian Harvey en Willy Birgel in de hoofdrollen. — Lilian Harvey in de titelrol.

dat natuurlijk met reukwater vermengd moest zijn. De vloeren der zalen waren bestrooid met geurige kruiden, terwijl het branden van reukwerk den modernen Europeaan al bij voorbaat allen eetlust ontnomen zou hebben..... En zou men denken, dat

de verlichting verandering bracht, dan is dat stellig al zeer ver bezijden de waarheid. Ook in het gebruik van parfums schijnt de renaissancist den ouden Romein wel haast te hebben willen evenaren! Ook de grandes dames der renaissance wisten, wat

het zeggen wilde, zich van het hoofd tot de voeten te doen zalven, terwijl bij feestelijke gelegenheden zelfs de huisdieren gebalsemd werden! En welk een beteekenis de essences zelf reeds vroeg verkregen, mag blijken uit het feit, dat Catharina de Medici bij haar huwelijk met den Franschen koning, in de eerste plaats haar parfumeur met zich nam! En zelfs al mogen historici betwijfelen, of het niet meer zijn kwaliteiten als gifmenger zijn geweest, die een dergelijke begunstiging mogelijk maakten, zeker is, dat hij als parfumeur binnen korten tijd, om zoo te zegen, heel de Parijsche beau-monde aan zijn voeten had liggen en dat Frankrijk met zijn komst als het ware een nieuw aera ingaat, wat de parfumerie betreft. Zeker niet zonder reden heeft men het hof van den lateren Lodewijk den Vijftienden „Le cour parfumé” genoemd..... Had men eertijds de zalen met welriekende kruiden bestrooid, in het Parijs van de zeventiende en achttiende eeuw, werd het gewoon, bij feestelijke aangelegenheden zelfs het water der fontijnen te parfumeeren. Zooals Babylon, Egypte en Rome een tijd doormaakten, die slechts aan genot schone gewijd, zoo ook Frankrijk. De kapper-parfumeur werd een figuur van gezag, die den naam van kunstenaar voor zich op eischte. Zeker is het overigens niet gemakkelijk het karakter van den mensch uit zulk een aera te begrijpen. Hoe is het verstaanbaar, dat in St. Pélagie, de wachtkamer der guillotine om zoo te zeggen, de dames ekaar als het ware bevochten moeten hebben, om wat schmink of parfum.....??

Is het niet onbegrijpelijk, dat de wereld dergelijke excessen toestond? De moderne mensch echter stelde andere eischen. Hoe zou men in het jachtende leven de sterke essences kunnen verkiezen, die men eens verafgode? De zenuwen van den modernen mensch zouden het niet verdragen..... Zoo is het gebruik van sterk reukwerk verminderd en een verfijning heeft haar intrède ge-

daan, die men zich in oude dagen nauwelijks had kunnen voorstellen.

Zeker is het overigens niet gemakkelijk, met enkele woorden in te gaan op de moderne techniek der parfumerie en op het groote verschil tusschen heden en verleden. Want al vergenoegt men zich er vaak mee, op de chemische bereiding van reukstoffen te wijzen, ook de bewerking van reeds eeuwen en eeuwen bekende stoffen heeft een wonderlijke verfijning ondergaan. De door moderne vindingen zuivere isoleerbaarheid der geuren, maakte het mogelijk de meest nauwkeurige menging toe te passen, die de moderne meester van het vak als niet meer dan noodzakelijk beschouwt. Diverse geuren moeten zich kunnen vereenigen tot een enkelen geur, verbonden in volledige harmonie. En ver van zich tot navolging van de natuur te beperken begeeft de man van het vak zich in de velden der fantasie..... Daarnaast ook, zijn wij beter dan de ouden in de diepere beteekenis der parfums doordrongen. Reeds een man als Rousseau werd er zich van bewust, welk een wonderlijke werking de reuk op onze fantasie heeft en moderne onderzoekers toonden aan, hoe ons onbewuste leven door parfums beïnvloed wordt. Zooals sterk reukwerk den Oosterling in een soort extase kon brengen, zoo is de kleinste hoeveelheid parfum in staat bij den slapende bepaalde droomen op te wekken of in wakenden toestand onze gedachten te beïnvloeden. Wij komen een kamer binnen en voor we het beseffen, worden we opgenomen in een sfeer..... Een beeld rijst voor ons op uit het verleden. Tot in kleine bijzonderheden voelen we een herinnering over ons komen. Oogen zien ons aan, een hand schijnt de onze te drukken en eerst ontwakend uit den wakenden droom, bemerken we, dat een geur in de kamer hing, die eens tot ons doordrong, jaren geleden soms; een geur, dien wij vergeten schenen, doch die in staat was een wereld van herinneringen voor ons op te roepen.

DE PRACTISCHE PARISIENNE.

De klassieke Parisienne, met het zeer beperkte kleeding-budget en de even voortreffelijke als charmante garderobe leeft nog. En zij maakt school. Want talrijk zijn de vrouwen, die zich met veel overleg en weinig middelen uitstekend kleden, doordat zij de standaardstukken van haar zorgvuldig samengestelden kleerenschat altijd zoo weten te kiezen, dat deze — met enkele bescheiden variaties — langen tijd dienst kunnen doen, zonder ooit een bedaagden indruk te maken. Nadat zij met het prille begin van het seizoen een deel van haar contanten, een eventueel extraatje en vooral haar visionnaireren blik aan den aankoop van het noodzakelijkste nieuws heeft gewijd — zoodat zij geen dag bij den door de haute couture ingestelden en door de elegante vrouwenwereld eerbiedig gehandhaafden modieuzen kalender ten achter is — onderwerpt de praktische Parisienne al haar overige kleedingstukken aan een nauwkeurig onderzoek, om ze vervolgens naar de laatste eischen te herzien. Het is gewoonlijk niet eenvoudig, van oud nieuw te maken, maar volgens het recept van de Parisienne met de kleine beurs, bestaat een japon voornamelijk uit zeer solide materiaal, schijnbaar eenvoudige, doch onberispelijke coupe, gemakkelijk te vervangen garneering, en met deze ingrediënten weet zij kleine wonderen te verrichten.

Zij begint, met zich een strak omlinjnde, uitvoerig gedetailleerde voorstelling van het vernieuwde modebeeld te vormen en daaruit datgene te distilleeren, wat het best met haar persoonlijke aspiraties overeenstemt. Vervolgens gaat zij aan den slag, soms eigenhandig, soms worden de restauratie-werkzaamheden toevertrouwd aan het naaistertje dat alles kan. Resoluut verkort zij haar jurken van den vorigen jaargang; paardenhaar en schouderplooitjes worden uit de mouwen verwijderd, en wanneer de snit het toelaat, wordt het geheele model een tikje vernauwd. Dikwijls wordt een trek- of glij-sluiting aangebracht, niet alleen aan voor- of achterzijde, bij den hals, maar vaak ook bij schouders en heup. Op deze wijze gehoorzaamt Madame aan de meest karakteristieke mode-wet van dit najaar; het is, alsof zij, in haar

DE MODE VAN DEN DAG. — Avondjapon, uitsluitend voor bijzonder slanke dames! Zwart crèpe satin verwerkt in breede reepen van afwisselenden doffen en den glimmenden kant.

nieuwsten tooi — met alle beminnelijke truuctjes van weloverwogen draperie, een ingewikkeld plooitjes-systeem en geraffineerde ritssluiting — met jurk en al, uit den gietvorm van een fantastischen beeldhouwer is gestapt. Zij is niet meer de gracieuze vrouw, die haar kleeren voorbeeldig weet te dragen, zij vormt naar den schoonen schijn, een harmonisch geheel met de voor haar persoonlijk uitgedachte japon. Talloos zijn de wijzen, waarop een wollen jurk van verleden jaar kan worden gemoderniseerd. De allereenvoudigste is wel, de japon — verkort, vernauwd en met geplette schouders — van alle verjaarde versieringen te ontdoen en ze vervolgens op te luisteren met een meer actueele garneering, een klein sjaaltje en een lange sjerp van crêpe of soepel fluweel, in afstekende tint, met een paar loovertjes motieven of een met gouddraad bewerkt, peau de Suède garnituur.

Dan zijn er nog de heerlijke plastrons, waarmee het décolleté en de naar den 16den eeuwischen trant in de japon gesneden spleten gecompleteerd worden. Een handige Parisienne maakte van drie oude blouses — van zachtblauw satijn, rose crêpe en granaatkleurig velours chiffon — p'astrons, welke zij onder een marine-blauw namiddag-japon draagt. De resten van elk der blouses werden in schuine reepen geknipt en respectievelijk tot een sjerp, een met een sieraad gesloten ceintuurtje en een streng keurs aaneengevoegd. Zoo krijgt een zelfde jurkje drie zeer verschillende aspecten, en de virtuoze transformatie kunstenaress, die terecht vindt, dat zij en haar trouwe tailleurcostuum nu wel een gloednieuwe blouse hebben verdiend, veroorlooft zich ditmaal een zeer gekleed model, gecompliceerd van snit en fraai van bewerking, als een fragmentarisch gala-gewaad. De meeste dezer blouses reiken tot aan de heupen; zij zijn doorgaans van zijden jersey, van glanzend satijn of doffe crêpe en zij hebben veelal een fijn gepluimd vestje, een gedrapeerde voorbaan of een fichu van hetzelfde materiaal, een loovertjes garneering, arabesken van tres, of een fluweelen versiering, die aan verfijnd inlegwerk doet denken. Deze en dergelijke gekleede blouses kunnen niet alleen bij een mantelpak worden gedragen, zij vormen met een donkeren rok bovendien een aantrekkelijk geheel

voor „l'heure bleue", dat in deze gebenedijde Parijsche maand, van 5 tot 9 duurt, voor het thee-uur, het aperitief, het kleine diner.

Behalve wollen jurken en tailleurs worden ook sommige zijden japonnen tot het onherkenbare vernieuwd. Een lang model, met korte pofmouwtjes en hoog aan den hals gesloten, krijgt een bovenstuk van grove tule, met lange colleté. Op een andere semi-avondjapon wordt een kuras van glanzend lamé gemonteerd, en dat ditzelfde zilveren detail verleden jaar een blouse was, tevoren een casaque en in 1934 een bridge-coat met pompeuze mouwen, is in zekeren zin, een attractie te meer. Wat haar hoeden betreft, heeft de Parisienne meestal een beproefd pact met haar eigen, zeer speciale en bijna anonyme modiste, die bij elken aankoop, een vorig hoedje in een allernieuwsten vorm weet om te tooveren, terwijl zij uit een klunen prachtige wol of een onwaarschijnlijk lapje vilt, een mutsje voor sportieve uren of regendagen maakt. Ten slotte zijn er altijd nog novieten, die heelemaal niets kosten. Het is dit keer een nieuwtje op manucure-gebied en uitgevonden door een der meest aristocratische modevoorgangsters. De Parisienne, die bij het lakken van haar nagels, het topje zorgvuldig intzet piacht te laten, totdat de inspiratie van een minder gelukkig oogenblik haar gebod, den nagel tot het bijna bloedig einde, met een dieproode lakiaag te bedekken, beperkt zich nu tot het decoreeren van het eens zoo voorzichtig uitgespaarde randje, een nieuwtje, dat vele vrouwenhanden zachtzinniger en slanker doet schijnen, dan de vurige, tienvoudige decoratie, die veel te lang stand hield.

RECEPTEN.

Bietensoep.

Trek geurigen runderbouillon. Schil vervolgens twee groote bieten, snijd ze aan schijfjes, laat ze in boter smoren en wrijf ze door een zeef. Voeg nu den bouillon toe en laat kleine stukjes bloemkool, wortel, prei en selderij in de soep gaar worden. Voeg ook een handje rijst toe. Maak de soep kok-

room, boter, zout en peper af.

Wildpastei.

Braad een haas aan en doe vervolgens het vleesch van de haas met een pond varkenslever en een pond kalfslever door den vleeschmolen. Roer er een pond varkensgehakt, den inhoud van een blikje fijngehakte truffelschillen, twee glazen sherry, twee glazen rooden wijn, drie eieren, zout en peper naar smaak door. Omlijn een vorm met vet spek. Doe het vleesch in den vorm en bedek het met spek. Laat het anderhalf uur au bainmarie koken. Geef Cumberlandsaus bij dit gerecht.

Gekookt rundvleesch met spek.

Zet een malsch stuk runderborst op in water met peper. Laat er de kook overgaan en schuim het af. Smoor in stukken gesneden wortel, prei, knolletjes, ui, een kleine afgekookte kool of een stuk er van en bleekselderij even in boter. Doe de groenten met wat zout en een stuk versch spek bij het vleesch. Voeg halverwege wat tomaten, een tukje laurier, iets tijm en een takje peterselie toe. Laat het vleesch langzaam gaar worden. Snijd het vleesch in dikke plakken, schik het op een goed heeten schotel, omring met de groenten en overgiet het met wat van den bouillon.

Gevulde kalfslapjes.

Klop kleine dunne kalfslapjes en bestrooi ze met zout en peper. Maak vervolgens half kalfs-half varkensgehakt op de gewone manier aan en roer er wat fijngehakte peterselie door. Bedek een kalfslapje met gehakt, doe hierop een ander kalfslapje. Wikkel nu de kalfslapjes in kalfsvet. Braad de kalfslapjes langzaam in boter gaar. Maak de jus met een scheutje melk af.

Gevulde koolrolletjes.

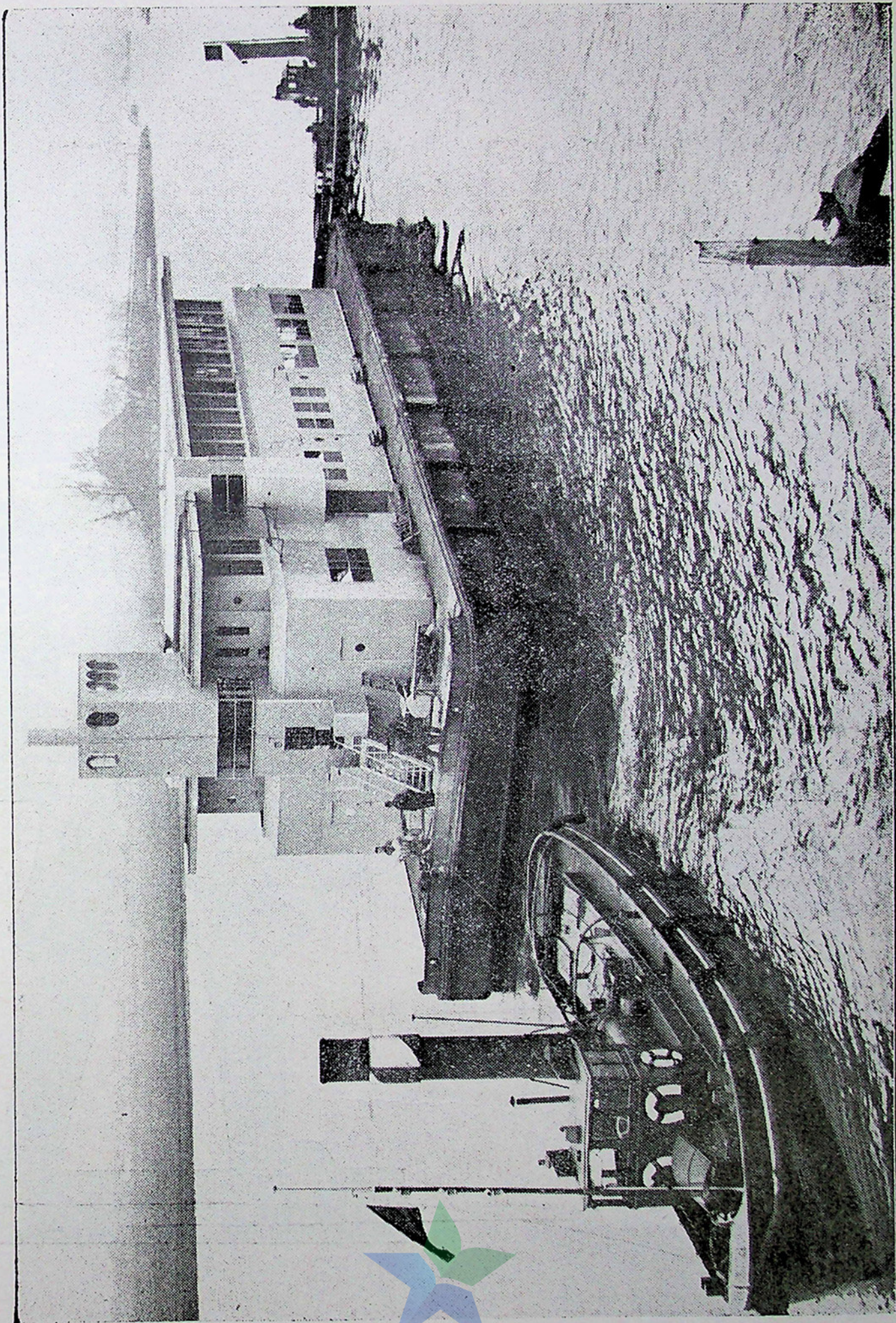
Een witte kool wordt in haar geheel in een pan met water aan de kook gemaakt, de bladeren worden dan zacht en breken niet zoo gauw bij het uit elkaar nemen. Als men voelt, dat de bladeren handelbaar zijn, neemt men de kool uit het water, ze is dan niet meer hard. Voorzichtig snijdt men de heele bladeren er af en rolt in elk blad een mengsel van droge rijst, met kerry, zout, gehakte ui en eventueel wat tomaat, een hard gekookt ei, noot en wat bouillon vermengd, per persoon neemt men 2 à 3 rolletje. Die opgerolde en gevulde koolbladeren legt men in een vuurvasten schotel, giet er wat gesmolten boter overheen, strooit er paneermeel over en bakt ze in den oven zeer lichtbruin.

VOOR SCHOUWBURG OF SOIREE. — Een avond-toilet van doffe zwarte crêpe, dat met een jasje van glinsterende pailletten gedragen worden.

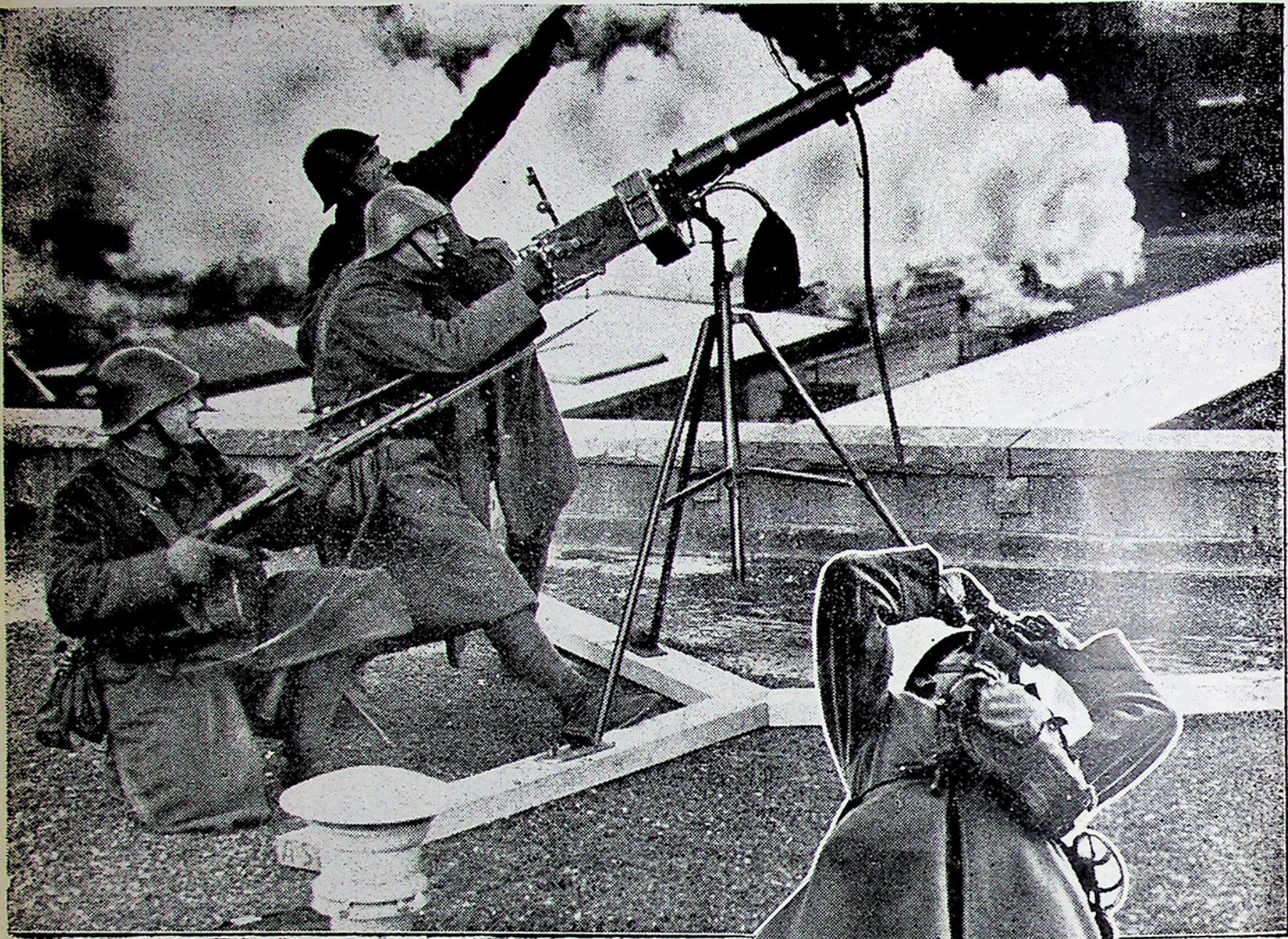

MODE TE HOLLYWOOD. — De filmster Patricia Gikson draagt een zwarte mantel waarin op origineele wijze twee plooiën aangebracht zijn. De mantel is gearneerd met zwart persianer.

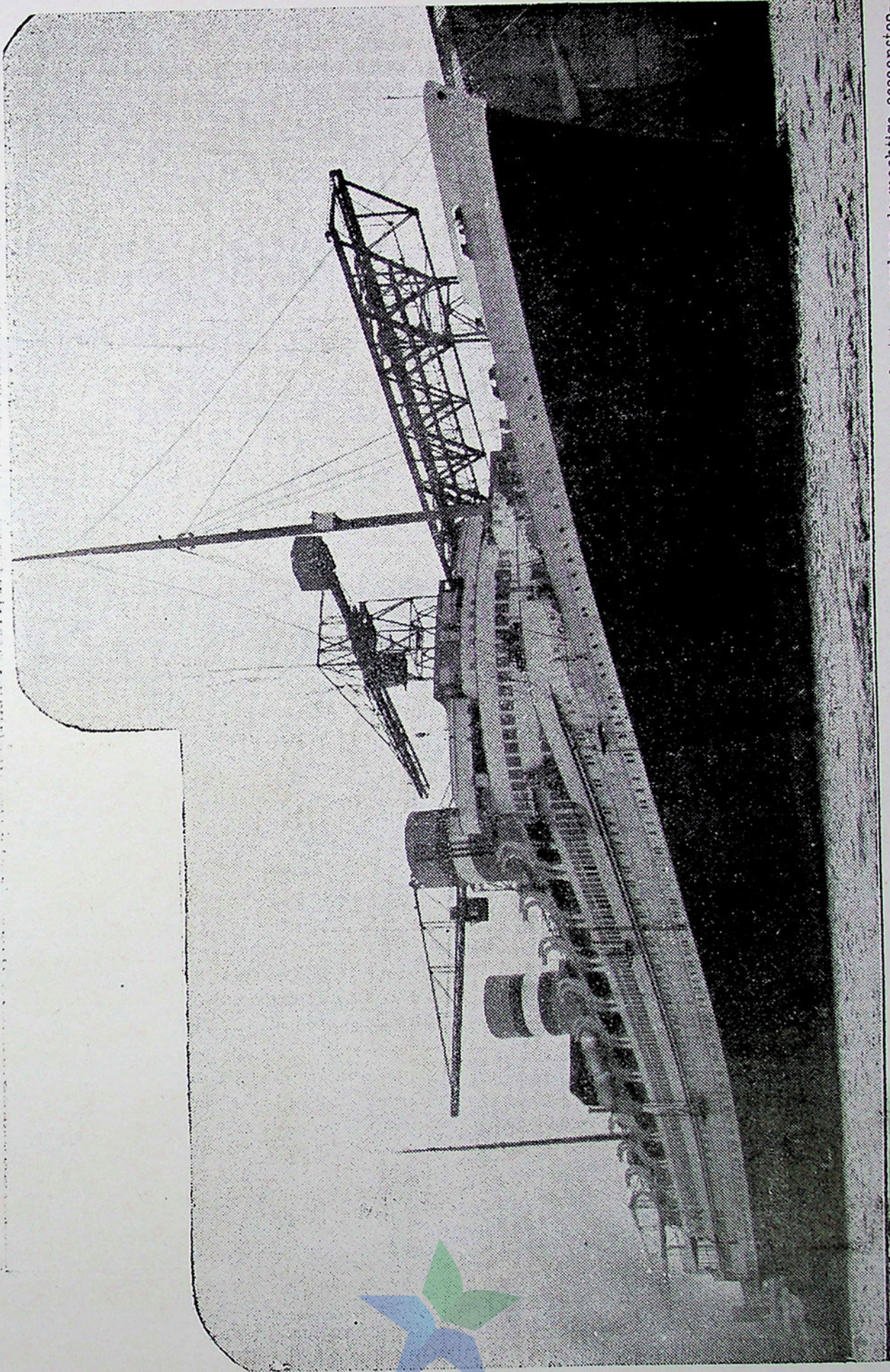
Het drijvende kantoorgebouw, dat bestemd is voor het nieuwe terrein van het Nederlandsch Havenbedrijf te Vlissingen, is getransporteerd naar de werf van Pot te Bolnes, waar het gebouwtje afgewerkt zal worden. — Het Kantoorschip op de Nieuwe Maas.

Onlangs werd door vliegtuigen uit Soesterberg een aanval op Bussum ondernomen. Speciaal het station moest het deze maal ontgelden. Ter verdediging van het gebouw stond op het dak en op het Stationsplein luchtdoelartillerie opgesteld. — Boven: Een mitrailleur in actie. Rechts: Met een kijker wordt aandachtig de lucht afgezocht.

ONLANGS werd op de „Nieuw Amsterdam“, Nederlands grootste koopvaardijship, de tweede schoorsteen geplaatst, waardoor de machtige oceanstoomer uitterlijk een geheel voltooid aanzien gekregen heeft.

De leden van den Ski-Gymnastiekursus van de Nederlandsche Reisvereniging hielden Zondag in de duinen bij Kraantje Lek ski-oefeningen, om zich voor te bereiden voor de wintervacantie in de bergen.